49ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1383 — Կ. ՊՈԼԻՍ — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — ԴԵԿՏ. 27 9 ՅՈՒՆՎԱՐ 1905 — 13 ՋԻԼԳԱՏԷ 1323 – 27 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԷԼ 1321

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ՍԻՐ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւ Ռի Լա Սոռթէ, 38
Խմբագրութիւն ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՏԵՐԻՔ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یوی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس فرید
اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱՆ ՀԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 գրշ.	50 գրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 »

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՍԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ

Բարիզեան Թերթ մը անցեալները քննութիւն մը կատարեց՝ փողոցներու մէջ կորսուած փոքր տղոց մասին, որոնք պատոյի միջոցին մօր և կամ դաստիարակուհիին քովէ հեռանալով՝ բազմութեան մէջ կ'անհետանան։ Ոստիկանութիւնը մասնաւոր խնամք կը տանի այս կարգի մանուկներուն, որոնց համար հիւրանոց մը՝ ալ չինել ստած է. հո՛ն պզտիկները կը խնամուին, որպէս թէ իրենց տունը եղած ըլլային, և մինչեւ որ տղուն ինքնութիւնը ճշդուի և կամ հայրը ու մայրը գան փնտռելու զայն, քաւ բան մը չի խնայուիր անոր հանգստութեան համար։

Բարիզեան Թերթը մեծ գովեստով կը խօսի այս հիւրանոցին մաքրութեան, ուսուցիչներուն և պզտիկներու տարուած խնամքին վրայ։

Այս անգամ ալ փողոցներուն մէջ թափառող լքուած մանուկներուն վրայ խօսելով՝ արգահատելի տղերով կը նկարագրէ խեղճ պզտիկներուն վիճակը որոնք եկեղեցիներու դրան սեմին քով, մեծ ոտներու տակ, հրապարակի վրայ, փողոցներու անկիւնը վերջապէս ամենուրեք, կիսամերկ վիճակի մէջ ձեռք կը կարկառեն անցորդներուն. ասոնց պզտիկ հագիները աղտոտած ու մոլորած են, ընտանեկան գուրգուրանքէ, մայրական գորովէ զրկուած, գթութեան հէգ օրդիներն են ասոնք որ չեն վայելած մանկութեան առաջին գրգռանքները, փողոցի այս թափառական կեանքը սիրելի դարձած է ասոնց համար. և իրենց այս տարիքէն իսկ վարժուած են անբարոյական բարքերու, ապագայ քաւութիւնի տահանութեան մը օրմիներով առ լի։ Այս անմեղունակ հոգիները սեռական գաղտնի յարաբերութեանց պատուղներն են։

Անոնց մայրերը եշմարապէս չարթոյն օձեր, անզգայ ու անգութ վագրեր են որոնք չանսալով բնաւ օրէր ու խղճի ներքնահայեցութեան՝ կը լքեն իրենց նորածինները, որոնք բեռ մը պիտի ըլլան ընկերականութեան։

Այս կէտը շատ նրբին ու հետաքրքրական է։ Պզտիկ տղաքները՝ որոնք հաղիւ բարոյականը ու անբարոյականը զատելու վիճակի մէջ են, փողոցներուն մէջ անօթի ծարաւ ասնք ու անօգնական կը թափառին՝ քաւելու համար իրենց անզգայ հօրն ու մօրը յանցանքը։

Ընկեցիկ մանուկնե՛ր. սա՛ բառին հնչումը նոյն իսկ սարսուռի ու արգահատանքի զգայնութիւն մը ունի իր մէջ։ Նշանակութեան գալով՝ անիկա ա՛յն տահման նոզկալի է որ, քանի՛ խորը թափանցնէ՝ ա՛յնքան աւելի կը բազմապատկին մեր ներքին զգացումները ասոնց հանդէպ։ Շատեր Թերթերու մէջ ասոնց մասին գրուած եպերելի նկարագրականները անգամ չեն ուզեր կարդալ։ Ցօդուածագիրը հեռուեալ կերպով կը նկարագրէ ընկեցիկ մանուկներու վիճակը, և ա՛յս մասին իր զգացած նոզկանքն ու վիշտը։—

«Ակէ առաջ երբ փողոցին մէջ այս տեսակ թափառական մանուկի մը հանդիպէի, խղճի ու արգահատանքի խառն զգացումներով անմիջապէս երեսս մէկ կողմ կը դարձնէի՝ չտեսնելու համար անոր վիճակը՝ որ տակնուվրայ կ'ընէր ամբողջ ինքնութիւնս։

Առաւ մը, կանուխ առէնէն դուրս ելած միջոցիս, մեծ զարմանքով տեսայ որ փոքրիկ պարկ մը կախուեր էր փողոցի դրան վրայ, որուն մէջէն նորածինի մը ճիչը խաթարեց ամբողջ զգացումներս. ձեռքս առաջ չէր երթար։ Վայրկենական տարուբերում մը պատեց ամէն կողմս. ի՞նչ ընէի. չէի ուզեր աղմուկ հանել. չեմ գիտեր թէ ի՞նչպէս պարկը առի կախուած տեղէն. թերեւս մեքենական զօրութենէ մը մղուած, անմիջապէս ներս մտայ և հրամայեցի որ պէտք եղած խնամքը տանին ա՛յս նորածին մանկան, որուն միակ յանցանքը աշխարհ գալն էր՝ և ա՛յ ուրիշ բան։ Այն օրէն տկտալ ա՛յն տահման հեռաքրքրուեցայ այս կենսական խնդրով որ միաքս դրի երկար ու նրբակրկիտ քննութիւն մը կատարել ու առաջքս առնելու ջանալ այս անբարոյիկ արարքին։

Նախ և առաջ Սէնի չրջակայքը կատուցուած ընկեցիկ մանկանց յատուկ չէնքը պատելով երկար բարակ քննեցի անոնց վիճակը, գգուեցի անոնց զգացումները, որոնցմէ շատերուն հետ խօսելով՝ տեսածներուս և լսածներուս համառօտութիւնը հետեւեալ կերպով նկարագրելու պիտի ջանամ։

Ընկեցիկ մանուկները արդեօք ի՞նչպէս կը փոխադրեն այս տեսակ ապաստանարաններուն մէջ։ Ասիկա ճշմարտապէս հետաքրքրաշարժ հարցում մըն է, որուն պատասխանը տալ շատ դժուար չէ ինձ համար։

Հո՛ս պատապարտող մանուկները, հաւանականաբար աղտոտ ու կեղտոտ մթնոլորտներու տակ, պանդոկի մը մէկ անկիւնը և կամ վերնայարկի մը մթամած ու խոնաւ խորշին մէջ աշխարհ կուգան, անզգայ ծնողներ չգթալով անոնց անմեղութեան վրայ, պարկի մը, զամբիւղի մը և կամ աղտոտ լաթի մը մէջ դնելով կ'երթան կախել տուներու ու եկեղեցիներու դրանց վրայ։ Անցորդ մը, թաղապետութեան պաշտօնեայ մը և կամ սահման մը տեսնելով կ'առնէ ապաստանարան կը փոխադրէ։

Շատ անգամ կը պատահի որ տարաբաղդ մանուկը հանդիպի ոսկի սիրտ կրող, խղճամիտ և գթասիրտ հարուստի մը, որ փոխանակ ապաստանարան փոխադրելու ընկեցիկը՝ իրեն տունը կը տանի զայն և կը խնամէ իբրև իր հարազատ զաւակը։ Այս բարեսիրտ անձը ինչ բան մը չի խնայեր անգութ մօր մը տափատ զգացմանց անհարազատ պատուղը եղող անմեղունակ ա՛յս նորածնին, և կը խնամէ զայն ա՛ինպէս, ի՛նչպէս պիտի խնամուէր իր մայրենի անբաւ ու անձնանուէր գութով ու գուրգուրանքով։

Այս խեղճ արարածներուն մասին ըրած քննութեանս միջոցին, շատ հետաքրքրաշարժ և զարմանալի բաներ կարդացի Թաղապետութեան և ոստիկանութեան արձանագրութեանց տասարներուն մէջ։ Ասոնցմէ ամէնէն հետաքրքրականը որ միեւնոյն տեղն արգահատելի ալ է, կ'ուզեմ պատմել ընթերցողներուս, գաղափար մը տալու համար անոնց ա՛յս թշուառ արարածներուն։

Փոքրաքանակ վաճառական մը, երկար տարիներու շրջանին մէջ, իր քրտնանալու աշխատութեանը շնորհիւ կը յաջողի քիչ մը տակ ուլլնել։ Վաճառականը այս տակը պարապ տեղը չի վատնելու համար կնոջ հետ երկար բարակ կը խորհրդակցի և միասին կ'որոշեն Բարիզի մէջ Սէնէ Օյէնի շրջակայքը երկու երեք սենեակնոց տամառնոց մը գնել՝ որ կոկիկ պարտէզ մըն ալ ունենար։ Վերջապէս իրենց յարմար տամառնոց մը կը գտնեն, կիրակի օր մը օդը շատ գեղեցիկ էր և վաճառականը իր վեց զաւակներովը միասին պատոյթ կ'ելլէ մինչեւ տամառնոց։ Զաւակներուն ամէնէն մեծը վեց տարեկան էր, ամէնքը ուրախ զուարթ կը ցատկտատին ճամբուն վրայ, երբ տամառնոցին պարտէզը մտան աւելի չատցուցին իրենց ուրախալի աղաղակները ու բարձրձայն քրքիջները, մանկական անմեղունակ ձայներուն արձագանգը ձգելով մինչեւ մօտակայ բարձրաւանդակին կողերուն վրայ։ Այս միջոցին մայրերին հիշ մը կը լլէ որ ուղղակի տամառնոցի պարապ դռնէն կուգար. հիշ մը՝ որ նորածինի մը գոյութիւնը կ'ապացուցանէր իր բոլոր նոզկալի իրականութիւնովը։ Վեց զաւակներու գորովագութ մօր մը համար, միթէ կարելի՞ էր չլսել այս տխրագուշակ հիշը. որ թշուառ ծնունդի մը արգահատելի ու սև կոչը ուներ իր մէջ։ Մայրը կը ռահեցնի որ լքուած նորածին մը կայ պարապ տանը մէջ, անմիջապէս հո՛ն կը վազէ. տեսուգիւ տամառնոցին դռանը առջեւ տղի դէպերուն վրայ կը նշմարէ պզտիկ պարկիկ մը, որուն մէջ էր հէգ մանկիկը։

Մօրը տղաքներէն տղաքն ալ կը վազեն և կը տեսնեն անմեղունակ դէմքը մը որ հաղիւ երկու ժամէ ի վեր կը վայելէր աշխարհի լոյսը, և որուն անգութ մայրիկը չէր ուզեր լոյս տալ իր գորովով, որ իր մեղաւոր զգացումներուն ու տարփտա հեշտանքներուն գործիքը եղած էր իր անմեղունակ հոգիովը։

—Ա՜խ, հայրիկս այս պզտիկը մեզի եղբայր ընենք, մեր տունը թող մնայ. մենք անիկա չատ պիտի սիրենք, կ'ըսէին պզտիկները։ Ա՜հ, ի՞նչ երջանկութիւն, չատ ազէկ ըրինք այս տեղը ծախու առնելով։

Վաճառականը և կինը գաղտագողի և նշանակելի ակնարկներ փոխանակեցին իրարու. իրենց դէռ քանի մը օր առաջ գնած այս տանը մէջ գտնուած սա՛ անմեղ մանուկը Թեսեւս երջանկութիւն բերած ըլլար իր հետ, որքան ալ տխուր ու դէշ եղած ըլլար իր ծննունդը։ Հետեւաբար որոշեցին մանուկը որդեգրել, որ անոք ու անօգնական վագրուհիի մը ձաղկուած զգացումներուն այպանելի արարքին յաւիտենական զոհը պիտի ըլլար։

Վաճառականը նորածինը գրկելով ուղղակի Թաղին ոստիկանապետին տարաւ։

Ոստիկանապետը մանուկը տեսնելուն պէս գրիչը ձեռք առաւ անոր արձանագրութիւնը ընելու համար իր օրագրի տետրակին մէջ։

—Ո՛չ, պարո՛ն ոստիկանապետ, յարեց վաճառականը, մենք ինքնիրենք մտածելով՝ չունինք պզտիկը ապաստանարանի վարչութեան յանձնելու, մեր նպատակն է ձեզի տեղեկութիւն տալէ վերջ զայն որդեգրել։

Ոստիկանապետը շնորհակալութեամբ յանձնեց վաճառականին, այս տարաբաղդ ընկեցիկը, որ կարծես չէր ուզեր հեռանալ անոր գրկէն, ու իր սուր ճիչերուն մէջ իսկ գթութեան հրաւէրի անմեղունակ կոչեր կային։

Ընկեցիկը վաճառականին կնոջ գորովաւոր խնամքը շնորհիւ ոկսաւ կամաց կամաց մեծնալ, պզտիկները զայն իրենց եղբօրը պէս կը տեսնէին, մանաւանդ որ ա՛յն օրուան յիշատակը քանդակուած էր տղոց մանուկ սրտին խորը և ա՛լ աւելի տաքուկ թափով մը կը վերաբերուէին անոր հանդէպ։ Պզտիկը հիմակ հինգ տարեկան է, գեղեցիկ ու կայտառ, իմացական մանուկ կարգուութիւններով ազատուն, որուն հարազատ մայրը պատէ պատ պիտի դարձեր իր գլուխը երբ տեսնէր իր լքեալ զաւակը գորովագութ այս տահման տաքուկ չրջանակի մը մէջ։

Սակայն աւա՛ղ որ չատ քիչ ընկեցիկներ այս մանկան երջանիկ բաղդը կ'ունենան։ Ընդհանրապէս փողոցները ձգուած, տուներու, եկեղեցիներու դռներուն վրայ կախուած նորածիններուն մեծագոյն մասը չիտակ ոստիկանութեան կը յանձնուի, որ քաղաքակրութեան անօրէնին կը դրկէ զանոնք։ Հոն մանաւոր տեղակի մը մէջ արձանագրելով և անունը օրուելով ընկեցիկ մանկանց ապաստանարանը կը դրկեն դժբաղդները։

Առաջները Թաղապետութիւնը ասոնց անուանելու դնելու համար դժուարութեան չէր հանդիպեր, ընդհանրապէս Բիեր և կամ Ժան անունը կուտային անոնց։ Սակայն վերջերս այս անունները ասոց դժբաղդ ծնունդներու արդիւնքը ըլլալու գաղափարը ընդհանրացաւ և Ժան ու Բիեր անունը կրող տղաքները ընդհանուր տամարմանկանն յարաբերութեանց ծնունդ պիտի ըլլան, ճանչցուելնուն համար, Թաղապետութիւնը որոշեց զատ զատ անուններ տալ ընկեցիկներուն, և այս կերպով անուն գտնելու դժուարութիւնը ծնունդ առաւ։

Այս նորածինները փողոցները ձգող անգութներու արդեօք ընկերութեան ո՞ր դասակարգին կը պատկանին։ Այս ալ նկատողութեան առնելիք չափեկան խնդիր մըն է։ Ես ալ այս հարցումին պատասխանը գտնելու համար երկար բարակ քննութիւն կատարեցի, որուն մասին հետեւեալ համառօտ տեղեկութիւնը կրնամ տալ։

Ինչպէս վերը ըսինք, այս մանուկները փողոցներու մէջ ձգողները անսիրտ, անխիղճ ու անգութ մայրեր, հայրեր, կթնտաներ և կամ մանուկներ իրենց տափատ զգացումներու եպերելի ու քաջամեղի արարքը ծածկող աղջիկ-մայրեր են։

Ընդհանրապէս ա՛յս մայրերը իրենց յղութեան շրջանին մէջ դրացիներու տուները ժամանակ կ'անցնեն և տղան ծնելէ ետքը անոնց գիտութեամբ ու մեղակցութեամբ կը նետուին փողոցներու մէջ և կամ կը կախուին եկեղեցիներու դռանց վրայ։

Բարոյական ինքնութիւնին բոլորովին անծանօթ դայեկներ կան, որոնք իրենց չտու տղերքը ըրած են անկանոն յարաբերութեանց պատուղ՝ նորածինները կրթնցնել կամ հեռացնելու համար պէտք եղած միջոցները ընտրելու։ Հաւանական է որ ասոր համար բաւական կոկիկ գումարներ կը շահին, կարգ մը դայեկներ կան որոնք իրենց արամադրութեան տակ շատ մը սուտակապատներ ունին, որոնց միջոցաւ մանուկները գաղտագողի կը փախցնեն։

Սակայն կը գտնուին ա՛յն տեսակ գթասիրտ և պարտաճանաչ դայեկներ, որ երբ իրենց այդպիսի առաջարկութիւն մը ըլլայ, անմիջապէս ոստիկանութեան իմաց կուտան։

Եթէ մայրը ուզէ մանուկը հեռացնել իր քովէն, այն ատեն ոստիկանութիւնը մանուկը կ'առնէ և մօրը գիտութեամբ ուղղակի ապաստանարան կը տանի։ Կան մայրեր ալ որոնք ափութեան և կամ խախուտիկ հրապոյրներէ ծնած իրենց արգանդին պտուղը դուրս ձգելու անգթութեան չի դիմանալով, իրենց յղութեան վերջին ամիսները ապաստանարան կը դիմեն և հո՛ն զաւակը ծնելէ վերջ վարչութեան կը յանձնեն ու կը մեկնին։ Այս տեսակ եղելի կիներ անչուշտ չի պիտի փափաքին որ ապաստանարանին մէջ ճանչցուին ապաստարանէ և կամ մէջը գտնուող պաշտօնեաներէն. հետեւաբար վարչութիւնը ասիկա ալ նկատողութեան առնելով, մասնաւոր մէկ հոգիի համար զատ զատ խուցեր չունի տուած է ուր կը քաշուին յղի կիները և ա՛յս միջոցաւ մէկ խուցին մէջ գտնուած կին մը չի կրնար մտի խուցին մէջ իր մեղքը քաւող յանցաւոր մայրը տեսնել։ Հաստատութեան արձանագրող պաշտօնեաներն ալ կիներ են, որոնք բառին բովանդակ նշանակութեամբ գթութեան քոյրեր ըլլալով, ամէն ինչ ի գործ կը դնեն տափատ մայրերու յաւիտենական մեղքին լուծը թեթեւցնելու և միեւնոյն ատեն խրատելու զանոնք որ չի կրկնեն իրենց այս այպանելի արարքը՝ որ ընդհանուր մարդկութեան և բարոյականի անասնական ցասցին անգիւրելի կոչնուն է։ Հաստատութեան դռները գիշեր ցորեկ ամէն ժամ բաց են հո՛ն դիմող կանանց համար։

Կինը ստիպուած չէ անպատճառ իր ինքնութիւնը յայտնելու ներքին պաշտօնեաներու. թերեւս անիկա հրապարակի վրայ ճանչուր ու պատուաւոր մէկն է որուն բարոյականին վրայ վայրկենական խախուտիկ հաճոյքներու հրապոյրը իր գողտի դերը կատարած ըլլայ։ Պաշտօնեաները բնաւ չեն հետաքրքրուիր անոր ինքնութիւնը հաստատելու համար. արդէն հաստատութեան կանոնագրին է՛ն առաջին յօդուածն է այս որուն հակառակ գործող պաշտօնեայ մը անմիջապէս կ'արտաքսուի իր օրինաղանց։ Տնօրէնը իրաւունք չունի մարդահամարի թուղթ պահանջելու։

Արձանագրութեան համար օրէնք է որ դիմող կնոջ անունը, մականունը և բնակութեան տեղը հարցուի, բայց անօրէնութիւնը անպատճառ պէտք չունի ճշդելու թէ ըսած անունը ճշմարիտ անո՞ւն է թէ ոչ։

Մարդն ալ իրաւունք չունի հակընդդէմ թէ ի՞նչ պիտի ընեն պզտիկը. կամ որո՞ւ խնամքին պիտի յանձնուի. միայն թէ ազատ առողջական վիճակին վրայ տեղեկութիւն առնելու համար, երեք ամիսը անգամ մը հաստատութեան անօրէնին ներկայանալով կրնայ պէտք եղած հարցափորձը ընել։

* * *

Արձանագրութիւն ընող կիները, պարտաւոր են օրէնքին տրամադրութեան վրայ տեղեկութիւն տալ մանկան մօրը, ուրկէ եթէ կինը վերջին անգամ սրտին հատորը համբուրելով կը մեկնի։

Արձանագրութեան գործողութենէն ետքը, տղան կը յանձնուի խնամատար կնոջ որուն վիզէն կը կախէ ընկեցիկ մանուկներու յատուկ մէտալիոնը, որուն վրայ Բարիզ բառը և տղուն կարգի թիւը նշանակուած է։

Հաստատութեան հիմնարկութեան թուականէն այսինքն 1863էն մինչեւ 1905, հոն պատսպարուող մանուկներուն թիւը 182,021ի կը հասնի որ վերջին թիւը կրող մանկան մէտալիոնին թիւն է։

Այցելութեանս միջոցին զիս առաջնորդող արձանագրութեան պաշտօնեան բաւական տեղեկութիւն տաւ։

Ընդհանրապէս ընդունելութեան և արձանագրութեան գործողութիւնը վայրկենաբար կը կատարուի։ Սրբեսին կը պատահի որ զգայուն մայրեր ժամերով կը դրկեն, կը գգուեն ու կը համբուրեն իրենց սրտին հատորը և բնաւ չեն ուզեր բաժնուիլ անկէ, ա՛յն տեսակ արգահատելի ու խղճալի բաներ կ'արտասանեն և ա՛յնպիսի անէծքի մրմունջներ կ'ուղղեն զիրենք խաբող անզգամին հասցէին որ պաշտօնեաները իսկ կը վշտահարին տարաբաղդ մոր կացութիւնը վրայ։

—Ա՜խ, ի՞նչ ընեմ չեմ դիմանար, կ'ըսէ խեղճ կինը. կը փորձէ զաւակը խնամատար տիկնոջ յանձնել, սակայն ձեռքը առաջ չերթար, մայրենի գութը ու անբաւ սէրը վայրկենաբար կը պզտիկ խեղճ կնոջ բազուկները, չուզեր իր հագեստաւոր մանուկը ուրիշ ձեռքերու յանձնել։ Շատ անգամ տղան մայրէն խուրց մը կարելով հեռը կը տանի իբր նուիրական մասունք մը պահելու համար, որ երբեմն երբեմն անդին այդ գաղարին վրայ արցունքի չիթեր կը հոսեցնեն գութի, գորովի ու արգահատանքի լալկան չեչտերով։

Հաստատութեան մէջ այս անմեղ մանուկները ի՞նչպէս կը խնամուին։ Ա՛յս կէտն ալ քննենք։

Գաւառներէն շատ մը կթնտաներ կիներ, ամէն օր հոն կը դիմեն պաշտօնը ընդունելու համար։ Մասնաւոր բժշկի մը միջոցաւ կնոջ առողջական վիճակը լաւ մը կը քննեն և նորածինը անոր խնամոց կը յանձնեն. իւրաքանչիւր ստրնաւոր ամսական 28 ֆր., այսինքն՝ մօտաւորապէս 130 գրշ. կը վճարուի։ Տղան այս ապաստանարանին մէջ մինչեւ 13 տարեկան կը խնամուի, յետոյ վճառասան մը, արհեստանոցի մը և կամ ժամանակին համեմատ ուրիշ հաստատութեան մը մէջ կը դրուի, ուր առած տակէն 1/10ով մասը հաստատութեան մնաւկին կը յանձնէ որով իր վրայ ծանրացած պարականութիւնը կատարած կ'ըլլայ հանդէպ ա՛յս գթութեան յարկին։

ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ 141

ՁՈՒԼԱԼԻ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՑՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼԲ.

ԳԵՐՄԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ոսիկան Շոլզէ, խօսքը Պոլոռի ուղղելով մեղմ ձայնով մը ըսաւ թէ՝ — Բանդ փիլիսոփան է՛ըսէ թէ։

—Ինծի հետ մի՛ խօսիր, սատանաները թող խօսին քեզի հետ։

—Ատանկ եղաւ, դուն որ այնչափ բարի, առաքինի...

Պոլոռի կատաղութեամբ տեղէն ցատկելով,

—Բայց դուք այսօր անպատճառ ինծի զայրացնե՛լ կ'ուզէք։

Լավատէ խօսքը ոստիկան Շոլզէի ուղղելով,

—Մենք հաղիւ վաղը տակէց կերնանք մեկնիլ, ըսաւ, փոխանակ օթելը փակելու, աւելի աղէկ չըլլա՞ր որ ելլանք քիչ մը քաղաք պտտինք։

Ոսիկանը տատամսելու ձեւով մը,

—Բայց...

—Փութամ թէ ի՞նչ բանի վրայ կը խօսիք, բայց ինչպէս այս առաւ եղաւ, դարձեալ թեւ թեւի անցնինք. խօսք կուտամ ձեզի որ երբե՛ք չպիտի փոխիմ։

—Իսկ եթէ փախչելու առիթը ներկայանա՞յ։

—Անանկ առիթէ մըն ալ չպիտի օգտուիմ. կը խոստանամ։

Շոլզէ ծիծաղելով,

—Տարօրինակ մարդ էք դուք Պ. Լավատէս. դուք անպատճառ մանաւոր նպատակ մը ունիք։

—Այո՛, Բատի-էլ-Մաղրէպի վարդապետութիւնը ապացուցանել կ'ուզեմ։

—Բատի-էլ-Մաղրէ՞պը ո՞վ է։

—Պարսիկ փիլիսոփայ մըն է, որ ըսած է թէ՝ խնարհեցէ՛ք ճակատագրին պատահականութիւններուն առջեւ։

Աւստրիացի ոստիկանը այս փիլիսոփային անունը անգամ չէր լսած. ուստի համազուելով որ Լավատէս շատ գերազանց է իրմէ, փիլիսոփայութեան մէջ, խնարհեցաւ անոր առջեւ։

(Շարունակելի)

—Ճամբորդելու համար ո և է արգելք չունիմ, պատասխանեց Լավատէս, ու եռաքը ինքնիրենը մտածելով։

—Այսօր փետրուարի 16ն է ըսաւ, ես մարտի 25ը՝ օրը նոսար պարսն Բանապէրի գրասենեակին գացուելէն առաջ, սիրուած եմ հո՛ն գտնուիլ. արդ այս հաշուով պիտի կրնամ օրուան ժամուն Բարիզ հասնիլ ու դիմել նոսար պարսն Բանապէրի, տասնաւ հազար չորս միլիոնի ժառանգութիւնս։

Լավատէի այս մտածումները, կասած պէտք էր ըլլալ Պոլոռի, որ խոժոռ ակնարկ մը ուղղեց անոր երեսին կարծես չանթանար ընել ուզելով երիտասարդը։

Ոսիկաններն ու կալանաւորները լաւ մը ճաչեցին օթելին մէջ, ուրկէ եռաքը Լավատէս ընտիր օրկառէթ մը բերել տուաւ։ Ղը ծեսելով սկսաւ ծուխը փչել խեղճ Պոլոռի երեսին, որ զինքը փեսայ առնելու համար, այսչափ տառապանքներու ենթարկուած էր։

Վայխտաւն Թեւ. Լավատէի այս անպատկառ ընթացքին համար ուղղակի դիտողութիւն մը չըրաւ, սակայն երեսի ծամածռումներէն յայտնի էր թէ ա՛րչափ զայրացած էր Լավատէի դէմ։ Երիտասարդը ա՛լ աւելի գրգռելու համար վայխտաւն,

—Սրտնեղած կը տեսնեմ զեզ Պ. Պոլոռի, ըսաւ, արդեօք մատաստնութիւ՞ն մը ունիք։

—Ես ձեզի հետ խօսած ունի՞մ որ չարունակ խօսք կը նետէք։

—Բայց Պ. Պոլոռի գիտէք որ ես կը սիրեմ զեզ. պտուր տեսայ ձեր գէմքը և իմ խելքովս զեզ զուարճացնելու համար ուզեցի խօսակցութեան բռնուիլ ձեզի հետ, ոսիկա յանցանք է մեթ։

ԱՐԱՐԱՏԻ ՍԻՐԵՐԸ

Ամերիկեան Միացեալ Նահանգներուն մէջ հրատարակուող Արարատ ամսագրի 1904 տարեշրջանի 12 թիւերուն մէջ տպագրուած հետաքրքրական յօդուածներ։

Գինը 5 գրշ.

Դիմել՝ Մանզումէի Էֆքեարի խմբագրութեան։

ՀԷՑՊԷԼԻԻ ՄԷՋ

Կղզին անուն լուութեան մէջ է։ Դիշերին՝ իմացականութեան վրայ ուռնեցած ազդեցութիւնը մրչափ տխուր, մ'ըչափ մելամաղձոտ է։ Երկնքին կամարը զարդարող լուսաւորները թանկագին ադամանդի կարներու պէս կը փայլին և անուշ օրի մը մեղմիկ շունչը ծառերուն տերևները կը փայփայէ, մինչ համառաբած լուութեան մէջ, ծովուն ալիքներն են միայն որ ցամաքին հետ կը խաղան ու իրենց անվերջ պայիկներով սիրոյ հանդարտութիւնը խզել կը ջանան։ Մառագ ու արտում, սենեակին մէջ առանձնացած, Բեւրեան այս այլազան տեսարանները կը դիտեմ։ Այն գիշերը չատ արտում ենք, որովհետև հիւանդ ունէինք, հազիւ առանցմէկ գաբուններուն ոզոյն տուած կոկոն կեանք մը, որ միակ յոյսն ու մխիթարութիւնն էր իր ծնողքին, փոքրիկն Եղուարդ, ա՛լ կորնցուցած իր անուշիկան օրերուն զուարթութիւնը, մոռցած խաղ, վազվզուք, ամէն ինչ, անձնատուր եղած է անոգոք հիւանդութեան մը՝ որ կը կրծէր ու կը մաշեցնէր զինքը օր ըստ օրէ, և զգալիօրէն ապարդիւն կը թողուր ամէն տեսակ դեղ ու դարման։ Բժիշկները տարասխ յոյսեր կը ներշնչեն Եդուարդի ծնողքին և կը ջանան համոզել զանոնք թէ՝ գէշ հեւեւանք մը չպիտի ունենայ պզտիկին հիւանդութիւնը։ Ահ, այդ յոյսերը ա՛րչափ քաղցր են ծնողքի մը համար, որոնք ա՛լ մոռցած կարծես աղուն հալումաշը, գալկութիւնը, քալելու, շնչելու անկարողութիւնը՝ օր օրի անոր աղէկնալուն կը ապասեն։

* *

Առաւն կանուխ հիւանդին սենեակը կը փութամ։ Քիչ յետոյ, կառքը պիտի գայ ու դնեմ Զամ-Լիմանի պիտի փոխադրէ։ Բժիշկները այնպէս որոշած են որ ցերեկները չարունակ այդ ծառատաններուն մէջ ժամանակ անցնէ Եդուարդ։ Օդը չատ գեղեցիկ է։ հորիզոնը կը փայլի։ փոքր բիծ մը իսկ չէ նշմարուիր։ արեւը իր ոսկեղօծ ճառագայթները տիեզերքին վրայ սփռած է, մինչ սոխակները այս գեղեցիկ տեսարանէն ուրախ, տերեւներուն վրայ հոս հոն կը թռչտին։

Զամ-Լիմանին ուր հասած ենք արդէն, ամէն մարդ հաւայքի և հեւանքի մէջ է։ Ամբողջ օրը զրեթէ հիւանդապահի մը պաշտօնը կը կատարեմ, հսկայ ծառի մը տակ նստած։ Տարօրինակ, ժամանակին ամայի, անմարդաբնակ եղած տեղ մը, հիմա պայծառ, ուրախութեան, վերջապէս զբօսանքի վայր մը է եղած։ Ոգեւորութիւն մը ամէն տեղ, ամէն դասակարգէ, փոքրիկ տղաքներ, մերթ կանանոց, մերթ անկանոն երգեր երգելով կը զբօսնուն, մինչ ազգին հիւանդը ցած ձայնով մը, սա խօսքերը կը կակղէ։ «Թէեւ ես ալ այդ տղոց հասակէն եմ, սակայն անոնց պէս ձայն չունիմ. ա՛րչափ կը փափաքիմ ես ալ այդ տղոց պէս երգելու։» Կ'առաջարկեմ իսկոյն ցած ձայնով երգել, քանի որ այնքան հաւոյք կ'զգայ երգելու։ Հիւանդը կը կրկնէ նորէն։ «Թէեւ կը փափաքիմ երգել, սակայն կուրծքս կը ցաւի, չեմ կրնար երգել։» Ցեղով ապաւորութեան մը տակ, սոսկիկ կը յուզուիմ հիւանդ տղէկին այս տխուր արտայայտութիւններէն և աչքերուս արցունքը չզսպելու համար, թաշկինակը երեսս կը բռնեմ, որուն վրայ Եդուարդն է որ նորէն կը խօսի... «Անհանգստութիւն մը կ'զգամ, կ'ուզեմ քիչ մը քնանալ»։ Վարդենապէս գլխուն տակը փոքրիկ բարձիկ մը կը դնեմ և վրան ալ իր բիւրեղեայ գլուխը կը ծածկեմ։ Հիւանդը կ'ոգեսի քնանալ, ու ես ալ քովը նստած զինքը կը հսկեմ։

Արեւը մաթ մտած է արդէն հիմա։ Բազմութիւնը կ'ոգեսի տակաւ, ամէնք հետզհետէ ամէնք կառքերով դէպի գիւղ յառաջանալ։ Մառատաններուն մէջէն անցնող կին մը կուգայ յետոյ և ճիշդ մեր քովէն անցած մէջտեղն, անզգուշութիւնը կ'ունենայ սա խօսքերը ըսելու,

—Պառկողը կարծեմ հիւանդ է։

Ցանկարծ Եդուարդ գլուխը կը վերցնէ ու կ'ըսէ.

—Ա՛լ չկիսի պառկիմ, ինձի հիւանդ կ'ըսեն կոր։

* *

Ոկիւաբի առաւն ենք հիմա, ուր Եդուարդ իր մահամերձի օրերը կը համրէ։ Պարէզին ծառերը արդէն սկսած են թափել իրենց տերեւները, այնան հովերէն տարուբեր։ Տխուր զուգադիպութեամբ մը կը խորհիմ թէ վաղը միւս օր Եդուարդն ալ այդ ազգուն տերեւներուն նման պիտի սլնչանայ անվերջօրէն, քանի որ բժիշկները արդէն ամէն յոյս կորսուած են գրեթէ և ամենք աւելի անգութ չեն յժարիր իսկ այցելել տալ հիւանդին, աւելորդ յոգնութենէ մը ազատելու համար։

Կասկածները չեն ուշանար և տխուր իրականութիւնը ուշով կը համակէ մեզի։ Մեռատամեայ խեղճ պատանին վերջապէս զոհ կ'երթայ զինքը կրծող տարին, մինչ երեւակայութիւնս կ'երթայ կանգ կ'առնէ Զամ-Լիմանիի այն ծառախիտ ստուերային մէջ, ուր անիծեալ կին մը չէր վարանած Եդուարդին երեսն ի վեր,

—Պառկողը կարծեմ հիւանդ է բսելու։

ԼԵՒՈՆ Գ. ՏԷՑԻՐՄԷՆՃԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆը

ՄԱՐՕՔԻ ԺՈՂՈՎԻՆ ՍԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Գրեց՝ ԺՈՐԺ ՔԼԷՄԱՆՍՕ
Անդամ Ֆրանսական Մերակղզոյին

Յունվար 16ին պիտի բացուի Ալժեզիրասի Ժողովը։ Ուստի եկած է ժամը ճշդիւ սահմանափակելու հոն խնդրոյ նիւթ ըլալիք հարցումները, և նպաստաւոր արդիւնքին կամ անյաջողութեան վրայ ճշդիւ յայտնել մեր կարծիքը, որքան որ կը ներեն մեր ծանօթութեանց սահմանները։

Անուշա հետաքրքրութեամբ կը սպասուի գերման վարչապետին կողմէ ծանուցուած Սպիտակ Տետրակը։ Իմ ենթադրութեանս նայելով, գերմանական հրատարակութիւնը սա՛ կէսը պիտի ապացուցանէ թէ Մ. Տէլքասէ իր Մարօքեան ձեռնարկութեան մէջ չատ առաջ գացած էր, որքան այսօր պիտի չուզէր երեւալ։ Բայց այս իրողութիւնը հիմակ այլ ուս իր նշանակութիւնը կորնցուցած է, որովհետև ճիշդ այս պատճառաւ էր որ մեր արտաքին գործոց նախարդ նախարարը լքուեցաւ իր խորհրդարանական մեծամասնութենէն։ Բայց ընդհակառակն կ'ենթադրեմ նաեւ թէ գերմանական Սպիտակ Տետրակը իրական բան մը եւս պիտի չըլլայ արդարացնելու համար Ռուվիէի ընթացքը, որ մեր Դեղին Տետրակին վաւերաթղթերէն կը յայտնուի որպէսի։

Մ. Տէլքասէի տիպլոմատներուն չընորհիւ Գերմանիա յաղթութիւն մը տարաւ Ֆրանսայի վրայ, քանի որ Մարօքի խնդիրը Եւրոպայի վճռին ենթարկեց մասնաւորապէս չահակից Տերութեանց յատուկ համաձայնութենէն դուրս հանելով զայն։

Ֆրանսա անպայման կերպով իրաւունք ունի Մարօքի համար երբեք պատերազմի չրնուրի։ Իրաւունք չունիմ ըսելու թէ գերման կայսրը կանխակալ կարծիքով մը կ'ուզէ մանել արկածախնդրութեան մէջ, բայց յայտնի և անհերքելի է թէ Թանգերեան ուղեւորութեամբ իր բացած պայքարը կընոր ամէն տեսակ հարաւոր խառնաչփոթութեանց առիթ տալ։

Բայց անցեալը չքարքրե՛նք։ Մեզի՝ Ֆրանսացիներուս համար խնդիրը սա՛ է, ժողովի երթալ սա՛ կանխազգուշութեամբ թէ պարտաւոր ենք Ֆրանսայի արժանապատուութեան չվնասող ամէն զիջումներ ընելու, —բայց ո՛չ ուրիշ զիջումներ։ Ասիկա պէտք է աղէկ հակընան և աղէկ ըմբռնեն Գերմանացիները։

Դժուար է ճանչնալ Գերմանիոյ զգացումները։ Զոյգ մը հաւասարաչափ Պերլինէն մեզի հասնելուն պէս՝ և հոս գերման մամուլը ապառնալիքի և այպանքի մեկնութիւններով կը դառնացնէ զայն։ Ո՛չ անոր լեսքերը և ո՛չ երկաթագամ թաթպանները կը յուզեն մեզ, որովհետև մենք վերջապէս սովրած ենք Հոնոյի միւս կողմը գտնուած մեր դրացիները նկատել իբրեւ ա՛նպիսի մարդիկ, որոնց դասաւարակութիւնը քաղաքավարութեան վրայ տակաւին քանի մը ասոիճանի պէտք ունի։ (Տե՛ս այս մասին Կէօթէի Ֆաուստը, Երկրորդ Մաս, Առաջին Տեսարանին Երկրորդ Տեսիլը, Շրջասնաւորին խօսքերը։) Խաղաղութիւնը պահպանելու համար, ինչ որ բանաւոր է պիտի ընենք, բայց մեր սրտին մէջ հանդարտօրէն որոշած ենք կամ և պատրաստ ըլալ ամէն պատահակութեան դէմ։ Չեմ ուզեր լիշեցնել Գերմանիոյ պատերազմասէրներուն յայտարարութիւնները, որոնք արդէն ծանօթ են և որոնք բնականաբար հանդիսաւոր չեն կրնար ձգել մեզ։ Իր զինուորներուն ուղղուած գերման կայսր վերջին ճառը ա՛նքան կորովի լեզուով խմբագրուած էր որ հարկ չտեսնուեցաւ հրատարակել զայն։ Բայց չհրատարակուիլը ա՛լ աւելի գրգռած է մեր դիւրագրգռութիւնները։

Ցուսա՛նք որ գերման հանրային կարծիքին տարօրինակ և հակասական տեղեկութիւններէն առաջ եկած անապահով կացութիւնը վերջ պիտի գրանէ երբ սկսին Ալժեզիրասի խորհրդակցութիւնները,

Թայմզի Բարիզեան Թղթակցին արուած տեղեկութեան համաձայն, Ժողովին առաջին օրակարգը պիտի ըլլայ Բաց Դուռը, որ չի թուիր թէ դժուարութեան առիթներ պիտի տեղծէ։ Ցետոյ Ժողովը պիտի զբաղի ելմտական խնդրով, ինչպէս նաեւ Մարօքեան Պետական Պանքային մը հաստատութեամբ, և այդ Պանքան օգտակարապէս գործածելով տեղական պէտքերուն։ Ցետոյ կը մնան աւելի կարեւոր եւ աւելի դժուար խնդիրներ, տեսմանագրելի ապահովութեան և ստրկանական կարգադրութեան համար։

Ցայսմ է թէ բոլոր այս խնդիրներուն մէջ չատ նշանակալից տարբերութիւններ կան ֆրանսական և գերման տեսակէտներուն միջեւ։ —բաց ի ֆրանսական սահմանագլխին վրայ ըլլալիք ստրկանական կարգադրութիւններէն, որոնք արդէն լուծուած են 1845ին Ֆրանսայի և Մարօքի միջեւ Լալլա Մարնիայի համաձայնութեամբ։ Թայմզի Բարիզեան Թղթակիցը կը հաւատայ թէ Գերմանիա պիտի աշխատի Մարօքի մէջ իրեն համար ազդեցութեան շրջանակ մը ձեռք բերել։ անտարակոյս Մոկաստր, ուր իր ուղած ձեւով դպրոցներ պիտի բանայ, եւ ուրիշ միջոցներ ալ պիտի գտնէ գերմանացնելու համար պահանջեալ գաւառը։

Հոս դիտել կուտամ թէ գերմանական քաղաքականութեան այսպիսի գրութիւն մը բնաւ հաւանութիւն պիտի չգտնէ Մեծ Տէրութեանց կողմէ, իբրեւ նախաչափիլ պայման մը ենթադրելով Մարօքի անկախութեան ՀՆաս հասցնելու, ինչ որ պիտի մերժուի բացարձակապէս։

Ամէն պարագայի մէջ գերմանական այսպիսի առաջարկութիւն մը երբեք Ֆրանսայի և Անգլիոյ հաւանութիւնը պիտի չընդունի։ Իրօք չատեր կը կարծեն թէ Գերմանիա որ չի կրնար մաքէն անցընել նաւահանգիստ մը ունենալու Մի. Ջերկրականի մէջ, կը խորհի Ատլանտեան Ովկիանոսին մարօքեան ծովեզերքներուն վրայ, և հետեւաբար որոնելիք է չատ բան վրայ տալու, ուտելին առնելու համար։ Այն պարագային Անգլիա և Սպանիա եւս իրենց մասը պիտի ուզեն Մարօքեան ծովեզերքէն։ Բայց ասիկա չատ կը հեռանայ Գերմանիոյ սկզբնական ծրագրէն։ — Մարօքեան Պետութեան անկախութիւնը, և հետեւաբար բոլորովին անտեղի կը նկատեմ չատերուն կողմէ Գերմանիոյ վերագրուած այդպիսի նոր մտածումը։ Գերման մեծամասներ կրնան գրաւնուիլ այդ միտքը ունեցող, բայց պաշտօնական Գերմանիան ասանկ բանի վրայ չի կրնար մտածել։

Քէօլնիշէ Զայթունկ սակէց առաջ իմ մէկ հրատարակութեանս վրայ յոդուած մը գրելով, կը յայտարարէ թէ ես հակառակ գտնուած եմ Մ. Տէլքասէի Մարօքեան քաղաքականութեան, և նոյն իսկ Մարօքի մէջ Ֆրանսական խաղաղիկ մուտքին։ Առնի՛ բաներ մը ես չեմ ասուեր, Մ. Տէլքասէի մեթոտները իմ հաւանութեանս չեն արժանացած։ Ֆրանսական ազդեցիկան համաձայնութեան կնքուելուն օրն իսկ նոյն մասը խօսեցայ։ Ասոր մէջ պատերազմի նախաւարիզ մը միայն կը տեսնեմ, նախ Մարօքցիներուն հետ, և յետոյ ուրիշներուն հետ։

Իմ բուն դիտաւորութիւնս կը յայտնեմ երբ ըսեմ թէ պատերազմ չեմ ուզեր, թէ պնդող ալ չեմ որ Գերմանիոյ բոլոր ուզածներուն գլուխ ծռենք պատերազմէ խուսափելու համար։ Չեմ դիտեր թէ ինչ են Գերմանիոյ պահանջմունքները, բայց տեսակ չարդիւնք դիտեմ խոստովանելէ թէ Գերմանիոյ պահանջմանց մէկ մասը արդարացի է։ Այս պահանջատ առաջիններէն եղած եմ որանք ֆրանսական կառավարութեան յանձնարարեցին եւրոպական ժողովին առաջարկութիւնը ընդունելու։ Ասով կատարեալ անկեղծութիւն մը ցոյց տուած կ'ըլլանք, ուստի այսօր ալ կը մտածեմ որ Ժողովը արդիւնքի մը հասնի, Գործը չատ դիւրին պիտի ըլլայ, եթէ Գերմանիոյ փաստաբերութիւնը ուղիղ չափէն չանցնի։

Ինչպէս տեսական նայելով, հիմդ է որ Մարօքի հետ մեր սահմանակցութիւնը մեղի բացառիկ իրաւունք մը չի տար այդ երկրին վրայ, ինչպէս որ Գերմանիոյ հետ մեր սահմանակցութիւնը սահմանագլուխէն անդին մասնաւոր իրաւունք չի տար մեզի, ոչ ալ Գերմանիոյ՝ մեր սահմանին անդին։ Բայց տարբերութիւն մը կայ զոր պէտք է ճշդել։ — Գերմանիա և Ֆրանսա իրենց սահմաններուն վրայ ստրկանութիւնը լաւ կը կատարեն, մինչ մարօքեան յեղուզներ խիստ կը նեղեն Ֆրանսական սահմանագլուխը։ Հետեւաբար ակէց առաջ կուգան «մասնաւոր իրաւունքներ» մեզի համար, և Գերմանիա կը ճանչնայ այս կէտին օրինաւորութիւնը։ Բազմաթիւ Մարօքցիներ մեր սահմանագլուխէն կ'անցնին առուտուր ընելու կամ աշխատութիւն փնտռելու համար։ Հետեւաբար ո՞վ կրնայ ուրանալ թէ մենք ենք առաջինը որ պարտաւոր ենք հոգել Մարօքի և մեր սահմանագլխուն ապահովութեան վրայ։

* Սրանեաարի Բարիզեան Թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ։—

Գերմանիա չկրնալով Ֆրանսան Անգլիա էն բաժնել, հիմա կը փորձէ նոր ընթացք մը—հաշտարար ընթացք մը։ Բայց միեւնոյն ատեն պատերազմական կուսակցութիւնը կ'աշխատի Գերմանիոյ մէջ։ Կ'ըսուի թէ վարչապետ Պիւլով իշխան համամիտ չէ այդ կուսակցութեան, բայց իր ազդեցութիւնը առաջուան չափ մեծցած չէ։ Կարծիքները տրոյ չեն Պերլինի մէջ, և այդ պատճառաւ Ֆրանսական դեսպան Մ. Պինուռ ի վիճակի չէ Գերմանիոյ բուն դիտաւորութեանց վրայ ստոյգ բան մը ծանուցանել իր արտաքին գործոց նախարարութեան։ Թանգ հետեւեալը կը գրէ։—

«Մենք Ալժեզիրաս չենք երթար գրգռիչ և պատերազմասէր խորհուրդներով։ Հաշտութեան համար եղած ա՛նքան չանքերէն վերջ անխելքութիւն է հաւատալ գաղափարներէ տարբեր գաղափարներով երթալ Ժողովին։ Մ. Ռուվիէ այսպէս ըսաւ, և իրաւունք ունէր այսպէս ըսելու, որովհետեւ անկեղծութիւնը ամենաշատ բարեմասնութիւններէն մին է։ Ֆրանսա Մարօքի խնդրոյն իր ճիշդ կարեւոր համամտութիւնը միայն պիտի տայ, բայց չի կրնար Մարօքի մէջ իր ունեցած իրաւունքները մէկ կողմ ձգել։ Մեր իրաւունքները ընդհանուր կարեւորութիւն մը ունին»։

* Պերլինէ հետեւեալը կը հեռագրեն։— Մարօքի գործին մէջ Գերմանիոյ դիտաւորութեանց մասին Ֆրանսական մամուլին ՀՆգացողութիւն մը վիճակը դատապարտելով հանդերձ Պերլինի քաղաքական եւ տեղանաւորական շրջանակներուն մէջ, նշաններ չեն պակսիր սակայն թէ քանի՛ կը մօտենայ Մարօքի Ժողովին օրը, հետզհետէ աւելի դգալի կ'ըլլայ անուստգութիւն մը անոր արդիւնքին վրայ։

Դեսպանական շրջանակներուն կարծիքները այն է թէ Ժողովը մրակ լուծումը չէ ա՛յքան փնտռող խնդրոյ մը, և թէ երբ բանակցութիւնները չյաջողին՝ կրնայ առաջ գալ կացութիւն մը որուն հետեւանքը կարելի չէ նախատեսել։ Մարօքի գործին մէջ գերմանական եւ ֆրանսական շահերուն հաշտութիւնը չատ մտահոգութիւն կը ներշնչէ։

Մինչ այս մինչ այն, գերման ընդհանուր սպայակոյտը սկսած է իր ամէն կողմը նայիլ տեսնելու համար թէ պակաս բան մը կա՛յ թէ ոչ, ամէն պատահականութեան պատրաստ ըլալու համար։ Բանակին երկաթուղայի վարչութիւնը 20,000 բեռնաբարձ սայլ ապսպրած է Հոլանտայի, Պելժիոյ եւ Զուիցերիոյ եւ Իտալիոյ մէջ, պայման դնելով որ մինչեւ փետր.ի կէս յանձնուին։

Այս պատրաստութիւնները անուշա ներշնչուած են ֆրանսական թերթերէն, որոնք կը ծանուցանեն թէ Բարիզի պատերազմական նախարարութիւնը թնդանօթ և զօրք շարժման մէջ դրած են դէպ ի գերմանական սահմանագլուխը, և հետեւաբար Գերմանիա եւս կ'ուզէ հասկցնել Ֆրանսայի թէ Ալժեզիրաս երթալով հանդերձ պատրաստ է ամէն պատահականութեանց առջեւ, ինչպէս պատրաստ էր ամառը։

Գերման արտաքին գործոց նախարարութիւնը Համբուրգի եւ Գրեմենի Առեւտրական Սենեակներէն խնդրեց որ Պերլին զրկեն Մարոքի գործերուն իրազեկ մասնագէտներ, Ժողովին ծրագրին և Մարոքի մէջ գերման վաճառականութեան պէտքերուն վրայ խորհրդակցութիւն կատարելու համար։

Մարօք բնակող Գերմանարիք եւս ի մօտոյ Բազա Պիսնքայի մէջ գումարում մը պիտի ունենան Ժողովի ծրագրին վրայ իրենց բանելիք ընթացքը որոշելու համար։

** Ուշանկիքենէ կը հեռագրուի թէ Մարոքի Ժողովին ամերիկացի պատուիրակները Մը. Հաւալթ եւ Մը. Կըմիր, Ժողովին մէջ բացարձակ անկախ ընթացք մը պիտի բանեն, առանց նեկատի առնելու Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ շահերը։ Միաթեալ Նահանգաց կառավարութեան կարծիքը ա՛յն է թէ Ամերիկա, իր հին շահերուն ուժովը, բոլոր եւրոպական տէրութիւններէն աւելի գերազանց շահեր ունի Մարոքի մէջ։ Ամերիկայի առարկութեան հիմը սա՛ է թէ ինք եղած է առաջին պայմանագրութիւն կնքողը Մարոքի հետ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Պարսիկ իշխան Մէլիք Մանսուր Միրզա վերջերս ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսրէն։ Անգլիական Թերթ մը այս ունկնդրութեան վրայ գրելով, կը յայտարարէ թէ կայսրը իշխանին փափաք յայտներ է գերման վաճառականութիւնը յառաջացած տեսնելու Պարսկաստանի մէջ, և իշխանը չատ գոհացուցիչ կերպով պատասխաներ է։

ՄԻՐԱՏՈՆ.— Թոքիոյի կայսերական պալատին մէջ Նոր Տարւոյ առթիւ արուած հանդիսական հացկերոյթին մէջ կայսրը բաժակ առաջարկեց բոլոր բարեկամ Տէրութեանց պետական գլխաներուն համար։ Անգլիական դեսպան Սըր Ջլօս Մաքաոնալա պատասխանեց դեսպանական մարմնոյն անունով։ Բարեմաղթութիւն ըրաւ կայսեր, և իր բանախօսութեան ընթացքին մէջ լիւտակեց տեսական բարեկամական յարաբերութիւնները Ճաբոնի և Տէրութեանց միջեւ, և փափաք յայտնեց որ այս յարաբերութիւնները, եթէ կարելի է, ա՛լ աւելի մտերմանան։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԲԱԼԿԱՆԻՈՅ ՄԷՋ.—Բաղաքապետարանին մեծ սրահին կահաւորումը աւարտեցաւ։ Երեք հեռագրական դիւաններ հասատատեցան։ Սլժեզիրաս ուղղակի թելով մը Բարիզի հետ պիտի կապուի։ Բաղաքապետութիւնը փոստերուն բարեշարդութեամբ կը զգաղի, արագասմանի ներկայացուցիչները արժանապէս ընդունելու համար։

ՊԵԼԺԻՈՅ ԸՆԹԱՑՔԸ.— Պրիւքսէլեն կը հերքեն արտասանմանի թերթերուն այն լուրերը թէ Պելժիա պատերազմական պատրաստութիւններ կը տեսնէ, ի հարկին իր չեզոքութիւնը պահպանելու համար, եթէ պատերազմ ծագի Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ, Մարոքեան Ժողովին հետեւանքը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂԸ.— Ամերիկեան նաւատորմին երրորդ մասը, որ կը բաղկանայ Զուլիին զրահաւորեն և ուրիշ երեք զրահապատ յածանաւերէ, Սիկզպի ծովակալին հրամատարութեան տակ եւրոպական ջուրերը պիտի գայ։ Նաւաստիները Ցունուար 12էն 15 Ճիպրալթար պիտի մնայ, 17էն 19 Թանգէր պիտի մնայ, յետոյ պիտի երթայ Ալժէ, Վիկիդանդ, Լիվորնօ, Նաբոլի, Պրէսա և ապա Ադրիատիկ։ Ուշադրելիքնէն կը հեռագրեն թէ Մարոքեան Ժողովին որոշուելէն առաջ արդէն իսկ ճամբայ պիտի ելնէր այս նաւատորմը, հետեւաբար հարկ չկայ ենթադրելու թէ գերման և Ֆրանսական պատերազմի մը պատահականութեան համար ճամբայ կ'ելնեն ամերիկեան նաւերը։

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՑԲԱՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ.— Բան տարիէ ի վեր այսքան չահեկան եղած չէին ընտրութիւնները Անգլիոյ մէջ։ Երկու կողմերն ալ պատրաստ են։ Լենոնի, գաւառային մեծ քաղաքներուն, երկրին հեռաւոր գիւղերուն մէջ ամէն կողմ ընտրական ճառեր կ'արտասանուին։ Արտաքին գործոց նախարար Էտուարտ Կրի բանախօսութիւն մը արտասանելով, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը պիտի հետեւի նախորդ Դիսրէլիճի արտաքին քաղաքականութեան, և օտար Տէրութեանց հանդէպ անոր բարեկամական ընթացքը և պարտաւորութիւնը պիտի շարունակէ։

* Ելմտական նախարար Ասքուիթ իր բանախօսութեամբ յայտարարեց թէ տասը տարուան ընթացքին մէջ Անգլիոյ ծախքերը 108 միլիոնէն 151 միլիոն անգլ. ոսկիի բարձրացած է։ Այս գումարին կէսը բանակին և նաւատորմին յաւելման համար գործածուած է։ Իսկ նոյն շրջանին մէջ հանրային պարտքը 645 միլիոնէն 791 միլիոն անգլ. ոսկիի բարձրացած է։ Ժամանակը եկած կը թուէր ասուքերը թեթեւցնելուն։ բայց կարելի չէ ասիկա, առանց կանոնաւոր ծախքերը պակսեցնելու։ Ներկայ կառավարութեան յոյսն ու նպատակն է ամէն կարելի միջոցներով խնայողութեան նպատակին հասնիլ, առանց տկարացնելու ազգային պաշտպանութեան բուն միջոցները։

** Պատերազմական նախարար Հէլէն բանախօսութեամբ մը իմ վեր հանեց գործոն բանակի մը արժանիքը, որպէս զի կարելի ըլլայ ի հարկին անդլիական անդրծովեան դաշնակցութիւնը պաշտպանելու։ Հարկ է նաեւ քաղաքին զինուորութիւնը բարձր աստիճանի մը հասցնել, կամաւոր գունդերուն կազմակերպութիւնը կատարելագործել։ Կառավարութիւնը իր այս նպատակին հասնելու համար հարկ եղած ասեն աւելի ծախքեր ալ պիտի ընէ։ Պատերազմական նախարարը աւելցուց թէ անգլիական նաւատորմիղը այսօրուան պէս պիտի մնայ իր բովանդակ զօրութեան մէջ։

** Զէմպրլէն Տէրպիի մէջ բանախօսութիւն մը պիտի ընէր, բայց հանկառակ կողմին բոլոր ջանքերուն վրայ պարտաւորուեցաւ կարել իր ձայնը. քանիցս փորձեց չարունակել, բայց արգիլուեցաւ։

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՂԵՌՆԱԿԱՆ ԱՐԱՐԻՆ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ

Ը. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

(Շարունակութիւն)

ՔՐԻՍՏԻԱՆՈՎԻՉ ալ հարցաքննութեան մէջ յայտարարած էր թէ Բեբա, Քրէօքէր օթէլին մէջ թարգման Անարէա, որ մը իր քով գալով, բաւ թէ նոյն օթէլը բնակող Լիբա Բիրս ու կինը չափաւոր գինով սենեակ մը վարձել կը փափաքին. ուստի անոր առաջնորդութեամբը 1320 հոկտ.ին իր առնը մէջ կատարուած սենեակ մը, ճաշն ալ միասին, ամսական 14 ֆրանսական ոսկիի վարձու տուաւ Բիրսի ու կնոջը։ Առնք մինչեւ ներկայ տարուան մարտ 20 հոն նստելէ ետք, Վիէննայէն եկած և իրենց տը հիւանդութիւնը ծանուցանող հեռագիրը ցոյց տալով և բսելէ յետոյ թէ երկու ամիս վերջը նորէն պիտի գան, հեռացաւ օրը մեկնեցան։ Առնց անցագիրը թէեւ չտեսաւ, սակայն իրենք ըսին թէ Ռուսիոյի են։ Երբ իր առնը կը բնակէին, մերթ իբր հիւր կուգային միջահասակ, խիստ թխադէմ, սեւ մազերով, յօնքերով ու պէխերով, ռուսերէն խօսող և ֆրանսերէն ու գերմաներէն քիչ գիտցող Բարլ անուն մարդ մը և քոյրը՝ կարճահասակ, մազերը, աչքերը ու յօնքերը սեւ, թխադէմ ու խիստ նիհար կին մը։ Բիրս ու կինը Վիէննա երթալէն ետքը, անոնց բնակած սենեակնէրէն մէկը վարձեց նոյն Բարլ Եուվանովիչ և բնակեցաւ մինչեւ դէպքէն երկու օր առաջուան չորեքշաբթի օրը, նոյն օրը, ըսելով որ Վիէննա պիտի երթայ, մեկնեցաւ։

ԷՎԱՆԹԻԱ ըսած էր թէ Տիկին Թէմի առնը փոխադրուած ռուս կինը զինքը երկու անգամ կանչել տուաւ լուացքի համար և տեսաւ թէ այդ կնոջմամ կուգային երկու այրեր, որոնց մէկը երիտասարդ էր, և երբեմն գէս, երբեմն գլխարկ կը դնէր։

ՀԱՍԱՆ ԳԻՆ ԻԳՐԱՀԻՄ ալ յայտարարած էր թէ տեսած է որ եղեռնական արաբիին օրը մարդարանի հրապարակին ժամացոյցի աշտարակին դէմ գտնուէն ութ-տասը քայլ դէպ ի վար այլեա ձրերով և անիւները քաշուշով պատած կառք մը տեսաւ ետեւի դուռնէն։ Կառքին մէջ կարպատակ հակած կին մը՝ որուն չրջազգեստին քանդքները ուռեցած էին. կառապանը գիրուկ ու դեղին պէխերով մարդ մը էր՝ բաց գլխաստ. պահ մը եռքը բան մը պայթեցաւ այդ կնոջ գտնուած տեղէն. ինք թէեւ բաւական տանէ ի վեր կառապան էր, սակայն այդ տեսակ կառք մը չէր տեսած։ Միւս դէպ ի առաջ նայելուն համար, կնոջ քղանցքներուն ուռեցած քլլալէն բան մը չհասկցաւ և չի կրնար ըսել թէ այդ կինը ու կառապանը ա՛ր ազգէն էին և թէ կառքը երբ տեսնէ, պիտի ճանչնայ։

ՏՈՌԹ. ՁԷՐՔԱՍԻՐԻ ալ ըսած էր թէ Սիկկերի վաճառատունը պաշտօնավարող Ժորիսի ձերբակալման պարագան իր և Տնօրէնին ուշադրութիւնը հրաւիրած ըլլալով, ձերբակալման պատճառը քննելէ առաջ, ձեռնարկեցին անոր ընթացքին ու ապրուստի եղանակին նկատմամբ տեղեկութիւն տանալու։ Այդ նպատակով կատարուած քննութեամբ սա արդիւնքը ձեռք բերուեցաւ թէ՝ Ժորիսի տնտեսանը հազիւ 10 ոսկի էր, մինչդեռ անոր կինը չատ լաւ կը հագուէր. ընկերները երբ կը հարցնէին թէ այդ ծախքերուն ի՞նչպէս կը ոսկայ, պատասխաներ թէ կինը դէպ

ձակուի է. բայց հակառակեցաւ որ առ-
րիէ մը ի վեր դերձակութիւնը թողած
էր Ժորիսի ընկերները մինչդեռ իրենց
կարօտութիւնը յայտնելով թաշակի յա-
ւելում կը խնդրէին, Ժորիս այդ տե-
սակ խնդիրք մը չէր ընէր, որով անոր
մասին կասկած առաջ եկած էր։ Վա-
ճառատան թարգման Բէնտրեանի հետ
միասին թարգման Բէնտրեանի հետ
Տիլիպէ փախած էր, խիստ մտեր-
մական յարաբերութիւն ունէր, ինչ որ
ուելի կը սատակցներ անոր մասին
եղած կասկածը։ Վաճառատան նամակ-
ները առնող պաշտօնեան իմաց տուած
էր թէ գերմանական նամակատան մէջ
էր թէ գերմանական տուփ մը կայ, ուր
Ժորիսի անունով նամակներ կը գանուին։ Հա-
ւանական նկատուելով որ ասոնց մէջ
Բէնտրեանի կողմէ ղրկուած նամակ-
ներ կրնան գտնուիլ, կասկածուեցաւ
Ընկերութիւնը չմիջամտեց և կայ-
կառավարութեան տեղեկութիւն տրո-
ւեցաւ։

ՌԱԹԻՆԱ ՈՐԴԻ ԵՈՐԿԻԻ, ըսած
էր թէ իր դրացիին՝ Տիկին Թէմի տա-
նը վարձքով փոխադրուեցաւ, միջա-
հասակ, սպիտակախառն մազերով, գի-
ւրուկ ու ազնիւ կին մը և դրեթէ 40
տարեկան, միջահասակ, դեղին դէմ-
քով ու սեւ պեխերով մարդ մը՝ որոնց
համար կ'ըսուէր թէ Ռուս են։ Ասոնց
համար թէև գիտէր որ այր ու կին են.
սակայն իր տունէն կը տեսնէր որ զատ
զատ տեսնեակներ կը պահէին։ Ինք-
զինքին իբրեւ մեծ մարդ մը և ռուսե-
րէնէ զատ ուրիշ լեզու չգիտցող ցոյց
տալով, մէկ ամիս նոյն տունը բնակե-
ցան։ Յետոյ գարնան իրենց կարօտ-
ները թողուլով գացին։ Ինք տիկին Թէ-
մի հարցուց ասոնց մեկնելուն պատ-
ճառը։ Այս վերջինը պատասխանեց թէ
Ռուսիայէն հեռագիր մը ստացան ծա-
նուցանող թէ Ռուսիա գտնուող իրենց
մայրը հիւանդ է. ստիպ ճամպարանօք
մեկնեցան և կարծեցին՝ ալ իրենց
պարտքին փոխարէն թողուցին։ Առանձ
իրենց թողը բնակած ատեն դրացիներ-
ին և ոչ մէկին հետ կը տեսնուէին
և հազուադէպ կերպով, պարտ մը և
տիկին մը կուգային անոնց տունը,
բայց ասանց երեսին միշտ դուռը կը
դրէնէին և դուռը բացուելուն պէս
իսկոյն ներս կը մտնէին, որով չէր կրը-
նար կատարելապէս տեսնել զանոնք։

ՄԱՌԻ՝ ՈՐԻՒ ԱՔՈՍԹՈՒԻ յայտ-
արարած էր թէ իրենց բնակած թողը
դանուող Բասալիէր փոքր ասնը վա-
ղարդյներուն բացուիլը տեսնելով
հասկցաւ որ այդ տունը վարձու տրը-
ուած է. մէկերկու օր ետքը գլխարկ-
աւոր անձ մը և երկու օրիորդներ
կառքով և իրենց հետ մէկ քանի պա-
յուսակներով նոյն տունը եկան. ինք
զարմացաւ որ ի՛նչպէս կ'ելլայ թէ
հինգ տեսնեակնոց պարպ տուն մը մէկ
քանի պայուսակներով կուգան, ա-
սանց կարծի։ Մէկ քանի օր ետքը
ծանօթ անբարգօրութիւնը կատարուե-
ցաւ։ Դեպքին օրը և կամ հետեւեալ
օրուան իրիկունը ժամը 10—10½ին
նոյն տունը գանուող երկու օրիորդնե-
րէն մէկը պայուսակով մը կառք մը
նստաւ, միւս օրիորդն ալ, պայուսա-
կով ու գլխարկաւոր անձի մը հետ ու-
րիշ կառք մը նստաւ և դէպի Թօփխանէ
գացին։ Այդ գլխարկաւոր անձը երա-
կայնահասակ էր, գիրուկ, սպիտակ
դէմքով, խոշոր և դեղին պեխերով ու
մօրուսաւոր, իսկ օրիորդները նիհար էին
ու դեղեցիկ, զգաստները փոքր ու
եղերը լայն գլխարկներ դրած էին.
այդ անձը և նոյն օրիորդները քանի
օրի չափ բնակեցան նոյն տունը։

ՔՐԻՍԹՈՓԱՆՈՎԻՉ ԼՈՐԱՆՑ ալ ը-
սած էր թէ իր տանը երկու տեսնեակ-
ները ասպէ առաջ ուսօրացի Բրբսի ու
կնոջը վարձու տալով, տասնք 1321
Յուլիս 13ին չորս տարի առաջ իրենց
տեսնեակները թողելով Վիեննա գացին.
Բրբս կարգէ ու պանիրի վաճառակա-
նութիւն կ'ընէր. տարի կինը 30 տա-
րեկան էր ու նիհար։ Յետվանովիչ ու
քոյրը կը յաճախէին Բրբսի մօտ։ Յետ-
վանովիչ իր տանը մէջ սենեակ մը
վարձեց և նոյն թուականէն ուրը օր
առաջ Վիեննա գնաց։

ՎԱՍԻԼ ՈՐԻՒ ԵԱՆԻՒ ըսած էր թէ
անցեալ Յուլիս 9ին Բրբս ու կինը,
թարգման Անտրէայի միջոցաւ, օթել
Թուալալ գալով, չորս օր մնացին և
յետոյ նոյն օթէլին կարգը՝ 12 թիւ
տանը մէջ սենեակ վարձելով հոն փո-
խադրուեցան, դարձեալ Անտրէայի
միջոցաւ գացին նոյն տունը։ Տեսաւ որ
Բրբսի մօտ կը յաճախէր միջահասակ,
դեղին մօրուքով, գլխարկաւոր մարդ
մը։

Կարդացուած գրաւոր վկայութիւն-
ներէն Մ. Ռոզէնպէյնի ու Մ. Զէր-
քասքիի յայտարարութիւնները ամբաս-
տանեալներէն Ժորիսի վերաբերելով,
հարցուեցաւ Ժորիսի թէ ի՛նչ պիտի
ըսէ. պատասխանեց որ բնականաբար
Բէնտրեանի հետ ունեցած խստակցու-
թեանցը մասին Լեզէնդային տեղեկա-
թիւն չէր կրնար ունենալ. արդէն գը-
բաեսնեակին մէջ խոսակցելը արգիլ-
ուած էր. իր միւս ընկերները որոշեալ
ժամանակէն 10—15 վայրկեան կ'ու-

շանային, որով ինք ալ նոյն կերպով
կը յաճախէր։ այսու հանդերձ այդ յայ-
տարարութիւնները իրեն դէմ ապացոյց
չէին կրնար նկատուիլ։ Նախագահը
հարցուց թէ Բէնտրեանն էր իր այն
բարեկամը, որուն համար կ'ըսէր թէ
սարիկանութեան կողմէ կը հետապնդ-
ուի։ Ժորիս պատասխանեց թէ նա-
խապէս ըսած ըլլալով որ վախնալով
Բէնտրեան կը հետապնդուի, կրկնելու
հարկ չկար։ Նախագահը ըսաւ թէ տա-
կէ առաջ որոշակի խօսած չըլլալով,
հարկ էր նորէն բացատրութիւն տալ։
Ժորիս բացորոշապէս պատասխանեց թէ
հետապնդուող Հայր Բէնտրեանն էր։
Ատեանը որոշեց դատավարութիւնը
յետաձգել Դեկտ. 3ի չորեքշաբթի օրուան,
վկաներէն Շիւքրի էֆ.ն որ գտնուած
չէր, գտնելու համար։ Այս որոշումը
երկու կողմին հաղորդուեցաւ և ամ-
բաստանեալները բանա զրկուեցան։

(ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԸ)

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ասնին առթիւ,
համանուն սուրբին նուիրուած Խաս-
գիւղի եկեղեցիին մէջ, երէկ առաւ-
հանդիսաւորապէս տեղի ունեցան ա-
բարոզութիւնները։ Եկեղեցին առաւն
կանուխ լեցուած էր, մանաւանդ կիս-
ներով։ Գալֆեան Որբանոցին սանու-
հիներն ալ բերուած էին եկեղեցի ս-
բանք իրենց Քրիստոն ու սրագրա-
ձայներով մերթ ընդ մերթ կը մաս-
նակցէին։ Ս. Պատարագի երգեցողու-
թեանց։ Եկեղեցիին աւարտումէն յետ-
ոյ Դպրաց Դասու սենեակին մէջ
պատուասիրութիւններ ու շնորհաւ-
որութիւններ տեղի ունեցան, ինչպէս
նաեւ բաժնուեցաւ աւանդական պէս-
ք։

— Երէկ առաւ Մայր եկեղեցիի
մէջ ալ Ս. Սահականոսի ասնին առ-
թիւ տեղի ունեցան հանդիսաւոր ա-
բարոզութիւններ, որոնց կը նախագա-
հէր Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան։ Ե-
կեղեցական արարողութիւններէն վերջ
Դպրաց Դասու առաջադրանքին առթիւ,
ուսուցիչներուն մէջ տեղի ունեցան
շնորհաւորութիւններ և յետոյ բոլոր
երդեցիկ աղաքներուն պէտք եղածը բա-
ժնուեցաւ։

ՊԱՆԵՐՄԱ-ՊԱՎԼԷՐԻՒՐԻ նորընծիր
Պատ. Փոխանորդ Տ. Կարապետ Ծ.
վրդ. Մաղլէմեան կը տեղեկացնէ Պատ-
ուիրաքարան թէ անցեալ շաբաթ օր
Նիկոմիդիա անցնելով նախ ներկայա-
ցած է Վեհ. կառավարիչին և յետոյ
վերադարձած է Պարտիզակ իր հոգե-
ւոր հօտէն հրաժեշտ առնելու համար։
Տ. Կարապետ վրդ. մէկ քանի օրէն
Պոլիս կը սպասուի։

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՄ առաջնորդներէն
հետզհետէ շնորհաւորական նամակներ
կը հասնին Պատրիարքարան, Կաղանդի
և Ս. Մանդեան առթիւ։

ԳԱՍԹԼՄՈՒՆԻՒ Թաղ. Սարհուրդը
և ազգայինները հեռագրով խնդրած են
Պատրիարքարանէն որ, Պատ. Փոխա-
նորդ Տ. Գրիգորիս վրդ.ի մեկնումը
յետաձգուի, որպէս զի դէր Ս. Մանդ-
եան ասնին հոն անցնէ և հոգեւոր
հովիւ մը թարմ ժողովուրդը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ կարգադրու-
թեամբ Պատ. Փոխանորդ Տ. Դաւ-
թիւ Սրբազան, Սրբոց Առաքելոցն Պա-
տրոսի և Պօղոսի ասնին առթիւ, այսօր
կը նախագահէ Մայր եկեղեցւոյ արա-
րողութիւններուն։

ԳՈՒՄ-ԴԱԲՈՒԻ ԴՐՍԻ Ս. Յարու-
թիւն եկեղեցիին աւագ խորանին հա-
մար բարեսէր ազգային մը արժէքաւոր
և գեղեցիկ ծածկոց մը նուիրած է ձե-
ռամբ Կարապետ էֆ. Պօղոսեանէ։

ԱՐՄԱՆՈՒ Դպրեվանքին այս տարե-
ւան նորընծայ վարդապետներէն Տ.
Պարգեւ վրդ. Դանիէլեան ինչպէս
գրած էինք Ս. Պատրիարք Հօր փա-
փաք յայտնած էր Նիկոմիդիոյ Ս. առա-
ջնորդին հովանաւորութեան տակ
պաշտօնավարելու. այս անգամ Տ.
Սահակեանց Սրբազանի հաւանութեամբ
Նիկոմիդիա գացած է և կիրակի օր
տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին ու քա-
հանայից դասուն հրաւէրին վրայ հան-
գիստաւոր կերպիւ պատարագած և ճա-
շու գիրքէն վերջն ալ քարոզ մը խօ-
սած է։ Պատարագի արարողութեանց
միջոցին տեղւոյն նորակազմ Դպրաց
Դասը դպրապետ Յակոբ էֆ. Զալբդ-
եանի առաջնորդութեամբ ներդաշնա-
կօրէն երգած է եկեղեցական արարո-
ղութիւնները։

ՍՏԱՅՈՒԱԾ ԴԻՐՔԵՐ.— Սաստանք
Դեռ.ական Մինչակորեանը, վեպ գիրան-
ացի հռչակաւոր բնապաշտ հեղինակ
Էմսոն և Ժիւլ սը Կոնքու�։ներու, զոր
այրբէնի թարգմանած է Գրիգոր էֆ.
Մալխաս։ Գիրքը կը բաղկանայ 300
էջէ, մանրատպութեամբ և 10
զրշ. գինով։ Փնտռտելի աշխատասի-
րութիւն մըն է, որուն նպատակն է Ֆր-
անսացի մեծ միտքի մը մէկ գլուխ-
գործոցը ծանօթացնել հայ հասարակու-
թեան։

ՀԱՆԴՈՒՅՑԵԱԼ կիւլէսէրեան Գեա-
բան էֆ.ի անուան տարեդարձին առթիւ
իր տրդին, հօրը յիշատակին համար, մէկ
գրանց. ոսկի նուիրած է Գալֆեան
որբանոցին։ Կը խնդրուի ընկալագրով
մը տանալ այս գումարը Խմբագրա-
տունէն։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հոգ-
բարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը
ծանուցանէ թէ Գիւն Գիր Զէհրա վա-
ճառատան տէր Կոստան էֆ. Դալլէն-
եան ըստ իր բարի սովորութեան այս
տարի եւս բարեհաճած է նուիրել Որ-
բանոցի տներուն Կաղանդի առթիւ
160 կոտ զանազան խաղալիքներ։

— Հանգուցեալ Տիկին Ագապի Տէր
Ներսէսեանի յուղարկաւորութեան առ-
թիւ փոխան ծաղկեպսակի հեռեւեալ
նուիրատուութիւնները եղած են.— —
Բարթող էֆ. Թէլեան 108, Վահրիմ
վրդ. Շահլամեան 95, Սանուկ Պէզ-
ճեան և Լուսաւորչեան Մայր-Լարժա-
բարի 60 զրուշ։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ խնամա-
կալութիւնը շնորհակալութեամբ կը
ծանուցանէ թէ Տիկին Հռոտրիկ Գր.
Հարէնց իր մանչ թոռան ծննդեան առ-
թիւ 2 օսմ. ոսկի նուիրած է ի նպաստ
հաստատութեան։

ԻԶՄԻՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

ԻԶՄԻՐ, 24 Դեկտ. 1905

Անշուշտ կարդացած կամ լսած ըլ-
լալու էք տեղւոյս Ազգ. վարչութեան
պարտաւոր «Զմիւռնիոյ առաջնորդ-
դութեան ելեւմտից տեղեկագիրը»,
որուն ամփոփումն է՝ կուսի վերածել
ազգին կալուածներէն 37 կոտ խա-
նութ, տուն, արապ, փուռ եւ այլն
7000 ոսկի արժէքութեամբ, և նոյն
գումարով՝ առ այժմ որքել 3500 ոսկիի
երեսուն պարտքը և մնացորդովն ալ
նորոգել Ֆրանկաց Թաղի մէջ գտնուած
արժէքաւոր մէկ ֆերմանէն։ Այս ֆեր-
մանէն աւելնալիք եկամտաւորը՝ հա-
ւասարակշռել վերոյիշեալ կալուածոց
վաճառմամբ գոյացած պիտանէի բացը
և աւելցնել հիւանդանոցի 1200 ոսկիի
պիտանէին վրայ 200 ոսկիի կապարեալ
մարտուելիք աւելորդ գումար մը, վեր-
ջապէս ընել, ընել, չընել, ընել։

Շեղակը՝ կարճահատակ ճաղանցին՝
որ խելացութեամբ, ուշիմութեամբ,
ճարպիկութեամբ ընդհանուր ազգաց
գնահատման արժանացաւ, ասկէ աւելի
խելացի, կարուկ և գործնական միջոց
մը չեմ կարծեր որ կարենար խորհիլ.
պարապ տեղը երկայնութեան սիվրի
ագիլը չեն ըներ։

Անցեալ հինգշաբթի կալուածներու
վաճառման վերջին որոշումը տալու
նպատակաւ Գաւառ. Ժողովոյ անդամ-
ները Առաջնորդարանի սաքուկ ժողո-
վարանին մէջ՝ մէկ քանի ժամ քննե-
լէ, Բէժիի ասուելին հասոյթը քիչ մը
եւս աւելցնելէ և աֆիոնի, խոզկաղինի
և թուղի հրապարակին վրայ իրարմէ
տեղեկութիւն առնելէ ետք, լսելով
վերջապէս թէ չպիտի կրնան բաղդը
ունենալ տեսնելու ուրիշ անդամ մը՝
որուն շնորհիւ մեծամասնութիւն գոյա-
ցընելով առօք փառօք, խեղճ կալ-
ուածներու վաճառման յուղարկաւորու-
թեան պատրաստ հանդէսը պիտի կատա-
րէին, ինչ որ ներկաներէն չատերուն
մեծ փափաքն էր։ Բնականաբար ժո-
ղովը չգումարելով խնդիրը մնացած
էր այս չարթաւան որ նոյն փառքին
արժանացաւ, դիտելով և գուշակելով
թէ չատերը հակառակ են ծախելու-
դրութեան, սատիպուեցան փոխել ժողո-
վոյ օրակարգը։

Դուրսի ստրոր՝ իբր ունկնդիր, 50
տարեկանի մօտ, աղքատ տեսքով մար-
դուկ մը, ուրկէ սիկառա վառել սատիպ-
ուած էի, բաներ մը կը մտլաբ քիթն
տակէն մերթ ընդ մերթ դէպի ժողո-
վարանը աչքը ուղղելով։ Վերջապէս
չը կրնալով զսպել կիրքը սկսաւ ասպէս
խօսիլ.

—Օ՛խ, փափաքնին փարերնին մնաց.
աղաները այսօր ալ թող պարպ դառ-
նան։

—Որո՞ւ համար կը խօսիս, բարե-
կամ պատասխանեցի։

—Այս ժողովականները, առանց ե-
ղածներուն վրայ 5 փարա աւելցնելու-
եղածները ծախելու ելեր են, այս ինչ
իրաւունք է, օրո՞ւն մալը կը ծախեն
կոր...

—Սիրալ է զազափարդ բարեկամս,
ասանք ի՞նչ յանցանք ունին. քանի որ
եկեղեցին պարտք մը ունի հարկաւ ե-
ղածները ծախեն պիտի վճարեն, իրենց
գրպանէն տալու չե՛ն եաս։ Ո՞վ կը թո-
ղու իր առնելիքը։

—Իրաւունք ունիք. բայց գիտէք որ
30 կոտ կալուած ծախելը՝ առ նուազն
4—5 տարիի կը կարօտի. համարենք
թէ մէկ շաբաթուան մէջ ծախուեցան՝
և երեւակայական այդ 7000 ոսկին
ձեռքերնին հասաւ, իրենց մէջէն ո՞վ
պիտի ապահովէ այդ դրամը՝ որ ուղ-
զակի իր եկեղեցական նպատակին ծա-
ռայելով չպիտի երթայ վերջին հան-
գիտը առնելու այն հանդուգնքով 2500
ոսկիին քով՝ որ ասկէ մէկ քանի տա-
րիներ առաջ ազգին կալուածները նո-
րոգելով եկամտաւորը աւելցնելու նը-
պատակաւ հարուստ անձնաւորութիւն-
ներէ փոխ առնուեցաւ և յետոյ փոխա-
նակ եկեղեցիին ու դպրոցին ծախսելու
եկեղեցւոյ անպէտ ծախսերու յատկա-
ցուեցաւ հարեցաւ գնաց։

—Խօսիլը դիւրին բայց գործելը
դժուար է՝ բարեկամ, քանի որ դրա-
ման մը չկայ ուրիշ, ինչ պիտի ընեն,
գուք եթէ հոն անդամ ըլլաք ինչ կը-
նեն՞ք ընել, ցուցուցէք կերպ մը որ
աշխատին։

—Ես կարող չեմ հոն անդամ ըլլա-
լու, քանի որ չեմ կրեր աբարրիման
եախա մը եւ զոյգ մը նոր հագուստ,
ուրիշ դրամ մը իրենք պէտք է խոր-
հին եւ կամ պէտք է թողուն տարի-
ներով իրենց փակած այն թիկնաբա-
ները, կարելի է իրենց յաջորդները
կրնան աւելի նպաստաւոր բան մը խոր-
հիլ։ Իմ եղբայրս ազգին մէկ ասուն և
մէկ խանութ ձգած է ժամանակին։
Լսելով թէ այդ երկու կոտ կալուածն
ալ 37 կոտրներուն մէջ կը գտնուին՝
եթէ այսօր վերջնական որոշում մը տա-
լու ըլլան, պօռալով պիտի բաղաքէի
ամէնուն դէմ. ասկէ վերջ՝ ո՞ր անհա-
տը ազգին կը համարձակի բան մը
թողուլ, քանի որ պէտք եղած ժամա-
նակ ծախու պիտի դրուին։ Սա կը
մտածեմ որ եթէ այս կալուածները
չըլլային մինթէ այդ պարտքը գոցելու
համար պիտի համարձակէ՞ն եկեղեցին
և կամ դպրոցը մեզարի հանել։

Նիւթական պատասխանատուութե-
նէն զատ ամէնէն մեծն է բարոյական-
ը՝ որ անդարմանելի է...

Մարդուկին պատասխանները ու-
շադրութիւնս գրաւած ըլլալուն հա-
մար, հարցնելով իմացայ թէ ինքը
այժմ օրական 5-6 ուրնոցի աշխատող
պարզ գործաւոր մըն է, ա՛լ ընթերցա-
ղին կը թողում իր բարոյճին գաղա-
փարը քանի որ վերոյիշեալ պատաս-
խանները իր գործաւորին են։

ՀԱՄԱԶԱՍՊ Ս. ՀԱՌ

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՖԻՔԱԹ

Թէլէկրաֆ վէ Բոսֆոր Նեղրեթը
ալիէսի մէճլիսը իտարէ ազալըզնա
Տերսաատէթ մէրգեզի մուխասէրէ մէ-
մուրլարընան իզզէթլու Մէհմէտ Շէմ-
սէտտին էֆէնտի Թային պուրուլմուշ
ուր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԵԼՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Ինչպէս երէկ գրած էինք Ելմտական նախարարի բարձր պաշտօնին կոչուեցաւ պեսական պաշտօնարաններու ելմտական քննիչ և Բուսմելիի երեք նա-հանգներու ելմտական յանձնաժողովին անդամ Զիյա պէյ որ այսօր Սելանի-կէն Պոլիս կը սպասուի իր գործին ձեռնարկելու համար։ Վ.սեմ. Զիյա պէյ պեսական կարգագրի պաշտօ-նատարներէն է, և իր բարձր իմա-ցականութեան ու անսխալելի ձեռն-հասութեան շնորհիւ, կոչուած է կա-ւելու պաշտօններու հաւասական եւ ելմտական գործերու մէջ ուր սկիզբէն ցոյց տուած իր էր աղանդը, և այսպէս չտած էր կայս. կառավարութեան հա-մարումը։ Վեհ. Սալթանը գնահատե-լով Վսեմ. Զիյա պէյի բարեաք և հա-ւատարմական ծառայութիւնները, բա-րեհաճեցաւ ելմտական նախարարի բարձր պաշտօնը վստահիլ ն. Վսեմութեան, որուն՝ մեր յարգալիր շնորհաւորա-թիւնները կը մատուցանենք այս առ-թիւ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՐՈՒՄԷԼԻՒ տարբին նոյեմբերի մասնավաճառը հաստատուեցաւ Հանր. Պարագի վարչութեան։

ՔԱՂԱՔ. ԲԱՇՆ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ քաղաքային բժշկական վարժարանին մէջ նոր կազմակերպութիւններ ի գործ դրուին և այս առթիւ հրահանգ տուաւ կրթական նախարարութեան պէտք եղած ծրագիրները պատրաստել։

ՄԻԼԷՌԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ԵՒ ՕՍՄ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ անօրէն Բէճայի էֆ.ի շնորհաւորեցաւ Ա. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան, իսկ դեր-անօրէն Նազիմ պէյի՝ Բ. Օսմանիէ։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐ.— Ափր. Տրիպոլսոյ եղերքին՝ Քէլէմիլի մէջեւ անթել հեռագրին գտեղումը հաստատուեցաւ։ Թրքատարական և հեռագրական վարչութեան գործարաններուն անօրէն Ֆէրիտ պէյ բացումը կատարեց նոյն հեռագրին։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին գիծին վերայ, Մասնի մէջ 70 անկղինոց հիւանդանոց մը հաստատուեցաւ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Բ. Դրան Թարգմանութեանց դիւանին արձանագրա-թեանց դերատնօրէն Մէհմէտ Սամի պէյ մենաշնորհ խնդրեց Մէրօրին, Իսքէնտերունի և Ափրիկեան Տրիպոլսոյ առ-ջեւ նաւահանգիստներ և քարափներ չինելու և քաղաքին մէջ ելեկտրաշարժ թրամուէյ և լոյս հաստատելու։ Հան-րօգուտ չինութեանց նախարարութիւնը կը քննէ այս ծրագիրը։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Մանչէսթրանակ ծա-նօթ վաճառական Յակոբ էֆ. Մանուկ-եան, որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուէր, իր առեւտրական գործ-մանց պատճառաւ երկի իրիկնայոյս կա-ռախօսմբով մեկնեցաւ Մանչէսթր։ Վաճառական Ալէքսանդր էֆ. Աբրա-համեան եւս նոյն կառախօսմբով Ման-չէսթր մեկնեցաւ, առեւտրական գոր-ծերով։

ԲԵՐԼԻՆ, ԿԱՅԱԹԱ-ՍԷՐԱՑԻ ԲԱՂՆԻ-ՔՐ գրեթէ չատ ժամանակներէ ի վեր նորոգութեան պէտք ունէր։ Այս ան-գամ նորոգութեան ձեռնարկուած ըլ-լալուն համար երկու ամիսէ ի վեր է որ փակուած կը մնար։ Այժմ, այս բաղնիքը նորոգուած է, կատարեալ և խիստ գեղեցիկ կերպով։ Իր բազմաթիւ յաճախորդներուն հանգստութեան, ա-ռողջութեան և ծայրայեղ մաքրասի-րութեան համար կարեւոր ամէն միջոց ի գործ դրուած է։ Մասնաւորապէս տեսակ տեսակ և անուշահոտ օճառներ նամանաւանդ սրամանելիներ ու ճեր-մակեղէններ պատրաստուած են, բոլո-րովին նոր և խիստ մաքուր։ Այս ա-ռաւելութիւններէն զատ, ունի նաև տուշ և պանեռ։ Ցանկալիներուն դիւ-րութեան համար, ամէն կողմ ելեքտրա-կան զանգակիներ դեռեւուած են սպասարկուները կանչելու համար, և միևնոյն տեսն վառարան։ Արժէքաւոր իրերու և դրամներու պահպանման հա-մար ալ կան գոց պահարաններ։ Վերջապէս ամէնէն յանձնարարելի բաղնիքը դարձած է Կայսր-Սէրայի բաղնիքը։

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՓԱԿՈՒՄ.— Դալա-թիա, Միլէթ խանի Մեծ-վաճառատանցիներու անօրէնութիւնը կը փութայ ծանուցանել պատուարժան հասարա-կութեան թէ վերջնականապէս որոշած է փակել իր վաճառատունները առաս-ջիկայ 1906 Յունուար 6ին, հետեւա-բար որոշած է զգալի զեղչ մը ընել նաև արդէն իսկ շատ զեղչուած գինե-րուն վրայ, այնպէս որ կարելի ըլլայ որոշել պայմանաժամին մէջ ձեռքէ հանել մեծաքանակ մթերքը կիներու և աղջոց հանդերձեղէններուն, ճերմակե-ղէններու, եւն.։ Հաղուադէպ առիթ մըն է այս ամէն անոնց, որոնք կ'ուզեն խիստ բացառիկ գինով մը գնել ընտիր ապրանքներ։

ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԻ
Կարդալ չորրորդ երես

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

8 Յունվար 1906

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	98 65
Սամ. Միացեալ	(R. Nv. Unit.)	91 35
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	140 50
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	603 —
Բէժի	(Tab. Turcs)	380 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	— —
Սպանիական		91 20
Ռուսական 3%		70 12

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1/14 Դեկ. 1905

Տէր,

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Ձեզ թէ ներկայ թուականէս սկսեալ բաժնուած ըլլալով՝ Մահմուտ Փաշա, Ապուտ էֆ, խան, թիւ 35 սենեակին մէջ հաստատուած

Ա. ԳԱԼՓԱԳՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

անուան ներքեւ 1/14 Դեկտ. 1903էն կնքուած ընկերութենէն, այլ եւս ա՛ռ է առնչութիւն չունիմ յիշեալ ընկերակցութեան մէջ։

Սոյն ընկերութեան գոյք և պարագ կը վերաբերին միայն Աբքին Գալփագճեան և Դառնիկ Հայոցեան էֆէնտիներու։

Մ. ՃԳՆԱՒՈՐԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1/14 Դեկ. 1905

Տէր,

Պատիւ ունինք ծանուցանել Ձեզ թէ ներկայ թուականէս սկսեալ՝ Մի-քայէլ էֆ. Ճգնաւորեան բաժնուած ըլլալով մեր ընկերութենէն, մեր գոր-ծառնութիւնները պիտի չարունակենք դարձեալ

Ա. ԳԱԼՓԱԳՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

անուան ներքեւ և պիտի զբաղինք ըստ առաջնոյն պոռտրի և յանձնարա-ռելեան գործերով։ Ուստի կը խնդ-րենք որ հաճիք չարունակել մեզ նը-կատմամբ այն վստահութիւնը՝ որով պատուած էք զմեզ մինչեւ հիմա։

Ա. ԳԱԼՓԱԳՃԵԱՆ
Դ. ՀԱՅՈՅԵԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ.— Կարդալ չորրորդ երես

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 7 Յունվ.—Զրոյց կայ թէ Գերմանիա՝ Ֆրանսայի և Ամերիկայի հետեւելով, որոշած է յանանուերու-սարմիր մը ղրկել Միջերկրական։ Քա-ղաքական շրջանակներու մէջ Եւրոպայի խաղաղութեան համար երաշխաւորու-թիւն մըն է Գերմանիոյ այս որոշումը, վասն զի եթէ Գերմանիա պատերազմի բռնուի ուրիշ ազգութեան մը հետ, պէտք է կարօտուած նկատել այս նաւա-բաժինը։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը յայտարարուի թէ փափաքելի է որ կարգ մը լրագիրներ ետ կենան ի-րենց այն ընթացքէն, որով կ'ուզեն հասկցնել թէ Գերմանիա կ'ուզեսի Եւրոպայի խաղաղութիւնը վրդովել, ինչ որ սխալ է և Գերմանիոյ կայսրը ամէն առթիւ կը յայտնէ իր սէրը՝ խա-ղաղութեան համար։ Գերմանական Սպիտակ Տետրակը երեքշաբթի պիտի հրատարակուի։ Կ'ըսուի թէ այդ Տետ-րակը պիտի զգուշանայ վէճ առաջ բերելէ և թէ միայն անհրաժեշտ եղած պարագաները երեւան պիտի հանէ՝ Գերմանիոյ ընթացքը արդարացնելու համար։

ԹՈՒՐԻՈ.— Նոր դահլիճը կազմուե-ցաւ հետեւեալ կերպով.—Մարքիզ Սա-յեսնէի՝ վարչապետ, Մ. Քէթօ՝ արա-տաքին գործոց նախարար, Ծովակալ Միսորու Սայթօ՝ ծովային նախարար, Զօր. Թէրաուչի՝ պատերազմական, Մ. Սէյիրօ Սաքաթնի՝ ելմտական, Մ. Մաքէօ (Վիեննայի հարեւանական դես-պան)՝ հարաւային կրթութեան նախա-բար։ Նոր Դահլիճը նախորդին քաղա-քականութիւնը պիտի չարունակէ։

ԲԱՐԻԶ.—Մեթակուսական վերջնո-արուեցան Մ. Մ. Ֆալիէռ, Շօմրէ, Պուրժուա, Թրուլլօ և Բիշօն։ Քաղա-քական ներկայ կացութեան մէջ նշա-նակալից է Մ. Ֆալիէռի ճառը՝ իր ընտրողներուն ուղղուած։ Մ. Ֆալիէռ յայտարարեց թէ Ֆրանսա՝ շնորհիւ-այն խաղաղասիրական դերին՝ զոր կա-տարեց երկար տանել է վեր, աշխարհի մէջ գրաւեց իր այժմու բարձր դիրքը։ Ֆրանսա իրաւամբ պաշտպանելով հան-դերձ իր շահերը, կը յարգէ ուրիշ ազ-գութեանց օրինաւոր շահերը։ Մենք, բաւ, հաւատարիմ կուսակիցներ ենք խաղաղութեան, և միշտ այնպէս պիտի ըլլանք, որպէս զի Ֆրանսա չսխալուի կրնսնցնել իր այժմու բարձր դիրքը։

—Ալժեզիրասի Դեսպանախորհուրդ-դին օտար պատուիրակները Յունուար 16ին Մատրիտէն ճամբայ պիտի ելլեն դէպի Ալժեզիրաս։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Կոմս Վիթթէ յայտարարեց Բեռերսպուրգի հեռագրա-կան գործակալութեան մէկ ներկայա-ցուցիչին թէ այնպէս համոզուած է որ Գերմանիա խաղաղասիրական քաղա-քականութեան մը պիտի հետեւի ասկէ վերջ ալ, ինչպէս ցարդ, և բարւոք վերջաւորութիւն մը պիտի ունենայ Մարոքի դեսպանախորհուրդը, առանց կնճռոտութիւն և միջադէպ ծագելու Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ։

ՈՒԱՇԻՆԿԻԹՆ.— Պատերազմական պաշտօնատունն այս օրերս երկու զօ-րագունդեր պիտի ղրկէ Փիլիպպեան կղզիները։ Կառավարութիւնը իբր բա-ցատրութիւն իր այս անօրինութեան, ըսաւ թէ Զինու քաղաքական կացու-թիւնը անհրաժեշտ դարձուց այսպիսի միջոց մը ձեռք առնել։

ԼՈՆՏՈՆ.— Քէրթաուէն կը հա-ղորդէն թէ Մարէշպուրկի մօտ ագա-ռակ մը կողոպտեր են Զինաթիները, որ ագարակին բնակիչները խաշանգելէ ետքը, մեկներ են՝ իրենց հետ տանելով Թանկագին առարկաները։

ԲԱՐԻԶ.— Եկեղեցիին եւ Պետա-թեան բաժանման օրէնքին հետեւան-քով 6000 մայրապետներ կորսնցուցին իրենց ապրուստի միջոցը եւ զանազան տեղեր դիմելով, վարժուհիի, խնամա-տարի, ապասուհիի պաշտօն խնդրեցին։

ՀՌՈՄ.—Պատերազմական նախա-բարութիւնը կը կնքէ ծր

«ՄԱՆԶՈՒՄԻ»-Ի ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ԹՒԹԹՕՆԸ — 55 —
ՏԻՐԵՑ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՕԹԹՕԼԻԷՆԵՈՒԻ ՍԻՄՕՆ ՉԷՕՄԼԻԷՐՃԵԱՆ

Չնաշխարհիկ Ադամանդներու Խորհրդաւոր Գողութիւնը

ԺԷ.

Նոր Տարուոյ Ձաղ

—Բան գոհարները ես գնեցի, շարունակեց Միչել։ Կնոջ քոյրը, այս վարպետութիւնը իմանալով և տեսնելով որ եղանակ մը գտնուած էր գոհարեղէնները պահելու և միեւնոյն ատեն ահագին գումար մը ձեռք անցընելու, նոյն վաճառականին դիմեց և այս ծառայութիւնը խնդրեց անկէ։ Բնականաբար ես կրկնապէս փափաքող էի այս երկրորդ գոհարեղէններն ալ ձեռք անցընելու, վասն զի այս կերպով կ'աւելցնէի արդէն ունեցածներուս արժէքը։ Ուստի զանոնք ալ գնեցի։

Մը. Միչել նոքին պահ մը կանգ առաւ, մինչեւ տալու համար հրաւիրողներուն օթափելու իրենց զարմանքէն զոր ունեցան գողցուած ադամանդներուն իր սեփականութիւնն ըլլալը իմանալով։

—Գոհարեղէնները ինծի ղրկուեցան Պասքէի մայրաքաղաքին միջոցաւ։ Սա ըսի վաճառականին որ այնպէս ընէ, որպէսզի հետեւ. այս կերպով աւելի շատ կը հասնէին իմ ձեռքս։ Միջնորդէն իմացած ըլլալով որ գոհարեղէնները պատրաստ էին յանձնուելու, Պասքէն գացի և տացայ։ Մրարը մասնաւոր պարկի մը մէջ դրի և վանտամ պանդոկը, իմ սենեակս բերի։ Տաքը, նոյն օրը, հանդիպեցայ Մը. Բանտոլֆին և անոր հետ Թարան գացի։ Անիկա Նիւ Եորք պիտի դառնար կէս գիշերուան ճեպընթացով և մինչեւ կայարան ընկերացայ իրեն։ Մինչ մեր կարգին կ'սպասէինք ոստիկան առնելու համար, կրնանք երեւակայել զարմանքս երբ տեսայ որ կին մը կառախումբ կը նստէր իմ պարկս ձեռքը բռնած։ Չէի կրնար պնալիլ, որովհետեւ պարկը մասնաւոր ձեւ մը և գոյն մը ունէր։ Անմիջապէս հակցայ որ ադամանդները գողցած էին։ Անօգուտ էր պանդոկ դառնալ, որովհետեւ ժամանակ պիտի կորսնցնէի։ Եթէ հրաշքով երկու նմանօրինակ պարկեր կը գտնուէին, իմս անշուշտ պանդոկին մէջ պիտի ըլլար։ Մը. Բանտոլֆը զարմացուցի երբ ըսի թէ իրեն պիտի ընկերանամ։ Արդարեւ ան նոր հետ միեւնոյն վագոնը մտայ։ Մինչ ընթիքիս վրայ կը խորհրդածէի, գիտնալով որ կառախումբը ճամբայ ելնելուն պէս գողը ոստիկանութեան մէջ պիտի ըլլար մինչեւ Նիւ Հաւրն, Մը. Բանտոլֆ սկսաւ Մը. Պէրնսին գովեստը ընել և իսկոյն գաղափար մը ծագեցաւ մտքիս մէջ, որ իմ ադամանդներուս փրկութիւնը պիտի ըլլար։ Իմ սեփականութիւնս պիտի առնէի գողին ձեռքէն։ Այնպէս որ եթէ բռնուէի, չէին կրնար բանտարկել զիս, և եթէ չբռնուէի, ա՛չ միայն գրաւս պիտի չտանէի, այլ և գոհունակութիւն մը պիտի վայելէի։ Բան մը կար որ ծրագիրներուս արգելք կ'ըլլար։ Մը. Պէրնս, տարօրինակ դիպուածով մը, մեր նստած վագոնը եկաւ և մեր խօսակցութիւնը լսեց։ Բնականաբար այս պարագան հաշուի առած չէի։

—Սակայն նկատի առիք, ընդմիջեց Մը. Պէրնս։

—Ըսել կ'ուզէք որ Մը. Բանտոլֆին չըսի՞ ինչ որ մտադիր էի ընել, դիտելով որ խօսքերս կրնան լսուիլ։ Ճիշտ է, բայց մտքիս չէր անցներ այնպէս ըլլալը։ Պարզապէս ծայրայեղ զգուշութիւն մըն էր, և ասիկա կը ցուցնէ մրայն որ երբեք չենք կրնար չատ խոհեմ ըլլալ։ Տաքը սակայն լսեցի որ ելաք և վարագոյրներուն մէջէն դիտեցիք մեզ։ Ցեռոյ նստեցաք կամ մանաւանդ պառկեցաք անկողնին մէջ, որուն վարագոյրները գոցուած էին։ Անմիջապէս ենթադրեցի որ գործակալ մը ըլլալու էիք։ Ընկերս շատով քնացաւ, բայց ես չէի կրնար քնանալ, որովհետեւ 100,000 լալարի գոհարեղէններս վտանգի մէջ էին։ Կը հարցնէք ես ինծի թէ ի՞նչ պիտի ընէի։ Կը խորհիմ սակայն որ քունս տարած ըլլալուէ, որովհետեւ ցնցուեցայ երբ յանկարծ տեսայ որ կառախումբը կեցած էր։ Պատուհանէն նայեցայ և տեսայ որ Նիւ Հաւրնի կայարանը մտած էինք։ Փայլակի մը պէս սա գաղափարը անցաւ մտքիս որ գողը կրնար կառախումբէն իջնել։ Պիտի ելնէի երբ զարմանքով նշմարեցի մարդ մը որ վագոնին քովէն սպրդելով կ'անցնէր։ Ես հակառակ կողմն էի այն դռան ուրկէ ճամբորդները դուրս պիտի ելնէին և սպրդող մարդուն տարօրինակ ընթացքը պարտաւորեց զիս հակոզութիւն կատարել անոր վրայ։ Ա՛յնքան մօտէն անցաւ որ կրնայի ձեռքս դպցնել անոր եթէ պատուհանը բաց ըլլար, և այս մէջօրին ելեկտրական կանթեղի մը լոյսով տեսայ որ գոհարեղէններուն պարկը ձեռքն էր։ Գող կինը գողցնել տուած էր իր յափշտակած ինչքը։ Մարդը մօտեցաւ ածուխ պարունակող նաւակի մը և անոր եթէն դրաւ պարկը։ Ցեռոյ եկաւ իր վագոնը նստաւ։ Ինքնիրենս ըսի.

—Այս մարդը ճարպիկ գող մը, արուեստագէտ մըն է։ Կառախումբին մէջ պիտի մնայ մինչեւ որ գողութիւնը մէջտեղ ելնէ և իր վրան գլուխը խաղարկել տայ։ Ցեռոյ ամենայն հանդարտութեամբ պիտի դառնայ և գոհարեղէններուն պարկը պիտի առնէ։

Պարտաւոր էի փութով գործել։ Բայց եթէ կառախումբէն իջնէի, դիտէի որ գործակալը պիտի տեսնէր զիս։ Ասոր համար էր որ ապակին վար առի, պատուհանէն դուրս ելայ ճարտարութեամբ, պարկը առի, կայարանին միւս ծայրը վազեցի և գտայ տեղ մը ուր կրնայի պահել զայն։ Ցեռոյ դարձայ անկողնս և կը հաւատամ ձեզ որ հանգիստ քնացայ։

Ներկաները ծափահարեցին գողութեան ի՛նչպէս գործուիլը լսելով։

Մը. Միչել խնարհութիւն ըրաւ։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹ. Ք. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ

Եէար-Դուլէի Ս. Քրիստեան, Թագսիմի Սէն-Ժարժ և Գուսմիրաբի կայսերական Բժշկ. վարժարանի հիւանդանոցներու մէջ ներքին հիւանդութեանց, վիրաբուժական և մանկաբարձական ճիւղերուն հետեւած ըլլալով, այս անգամ մեր այսուն կերպով հաստատուած է Մաքրիկիւղ Սաքզ Ագաճ։

Իրեն դիմող բոլոր հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր տունը. վկայեալ աղքատները միշտ՝ իսկ չգաթի օրերը կէս օրէ վերջ մինչեւ իրիկուն առհասարակ ծրիքաբ կը դարմանէ նիւրական նշանաւոր բժիշկներու կիրարկած նոր մեթոտներով։

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԱՃԻ ՇԱՀԻՆ
Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, Հալոգլը խանի կից, թիւ 25

Նախորդ տարի պատուոյ-ժամ յանախորդը փոքրով ապացուցին է իրենց այցելութեամբ հաճելով պատուել զմեզ և իրենց հաճոյքի պէս-քերը հագուստ։ Վաճառատան պատերը

ՏԵՐՔԷ Տ. ՏԱՄԼԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

իրենց սկզբունքը ըրած են որ և է յանախորդի չտրը նոյն նկատի առնել, հայթայթելով զուտ բուրդ կերպասէ շինուած զանազան դգեստեղէններ, բալթօ, քօսթիւմ, պոժուռ, բրէյկօթ, բարբրիս, ամէնքն ալ իրենց ձեւուորութեամբը և տոկունութեամբը անմրցելի։ Եւրոպայէն նոր բերուած են եղանակին յատուկ և յատնչիկայ գարնան համար նորայի կերպասներու նոր մոդերը մը, ինչպէս նաև վաճառատունս ապահոված է «Տէլլամէա» հմարաւորը դերձակաստ աշխատակիցը՝ որուն մկրատին գեղեցկութիւնը և ձեւուորութիւնը ամէնէն դժուարահաճ յանախորդներն իսկ գոհ կը ձգէ։ Զարմանալի վրայ տալիս զգեստներ ունենալ փափաքողներ հաճին թող փութով վաճառատունս և առիթէն օգտուին, նոյն իսկ չաթաթական և ամենայ վճարամներով, հագնելու համար զգեստներ՝

ՀԱՇԵԱԿԱՌՈՐ
ԳԵՂԵՑԻԿ
ԴԻՄԱՑԿՈՒՆ
ԵՒ ԳԻՆԵՐՈՎ ԱՆՄՐՑԵԼԻ
10—5

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐՑՈՒ
ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՒՆ
Ե Ի
ՆՄԱՆՕՐԻՆԱԿ ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Դէպի՝ Օ'ԶԱՌԹԻԼԸ ՏԸ Պ'ՕԶԱՌ
Վ. ԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
(Ա. Մ. ԳԱՐԻՊԵԱՆ)
44, Նիւ-քէք Գալաթրրմ, 44
ԴԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՕԼԻՍ 10—20
Վաճառատունը բաց է Կիրակի օրերը

ՐՈՏՈԼ
ԷԱՐԴԱԽԻՒՍ
ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ
RHODOL

ՈՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂ ՄԸՆ Է
ՄԱՐՍՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԴԻՒՐԱՑՆԵԼՈՒ
ԵՒ ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՀԵՏԱՑՆԵԼՈՒ

Բժիշկներու կողմէ Բոռոլը կը գործածուի գլխաւորաբար մարսողութեան և աղիքներու անկանոնութենէն առաջ եկող անմարսողութեան, մարտակ յանենալու, ստամոքսի թթուութեան և խառնուքի, բերնի կծուութեան, գլխու ցաւի, գլխու պտոյտի, անքնութեան, մէջքի և մէջսիրդ պատուրի, ստամոքսին մէջ հաւաքուած վնասակար կազերը վարելու և այս կարգի անհանգստութեանց դէմ։ Հոռը մարտակելի, համը անուշ է և մանուցիկ ըլլալով, քանակին նուազութիւնը գործածութիւնը կը դիւրացնէ, այնպէս որ դեղէն խորշող տղաքներն իսկ կ'մարտիշն և ուզելով կը գործածեն։ Հնարիչն է Ուն-Գարան, Արապյար Ճամաւսի, 5 Թիւ Միւրիվվէթ դեղարանին տերը Նորկի Աբոսթոլիսոս։ Կը գտնուի ամէն գլխաւոր դեղարանի մէջ։ Դին 6 զրուշ։ 1—10

ԿԱՐԴԱՑԷ'Ք, ԱՑՑԵԼԵՑԷ'Ք, ՊԻՏԻ ՕԳՏՈՒԻՔ
Երիտասարդներու Ճշմարիտ խորհրդատուն
ՏՕՔԹ. ԳԱՒԼՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ
ԱԳԲՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄԻԶԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Ամեն օր, բաց ի Կիրակի օրերէն, կը գտնուի Պէյօղլուի դեղարանը, Կէտիկ Փաշա Ֆոտի ժամը 3ին մինչեւ 6, եւ Պանկ-Գարու Մէրճամէքեան - Պիանֆի դեղարանը ժամը 7ին 11։
Ուրբաթ օրերը ձրի
Երկու դեղարանքներուն մէջ ալ
Տոքթ. Գաւրլ Յակոբեան, իր բազմամեայ փորձառութեամբ և եւրոպական ամէնէն նշանաւոր բժիշկներուն կիրարկած մէթոտներով, արագապէս և առանց ոնէ է հետք թողելու կը դարմանէ ամէն տեսակ սփրոդիտեան տարերը, ինչպէս ՀԵՐՄԱՄՈՒԹԻՒՆ (պէլ սողգլուղ), կուբ մրլիդէռ, տանգր մու և սիֆիլիս (ֆրենկի), սերմնատուութիւն, երազափարձութիւն, առնական անկարողութիւն, և մասնաւանդ երիտասարդներու և ծերերու յատուկ դժուարամիզութիւն (որդրեսիսման իւռեդրալ եւ Իբեդրոշիթ տր բրուդաղ)։
Եւրոպայէ բերել տուած նորահնար գործիքներով, վերայիշեալ հիւանդութեանց յատուկ ամէն տեսակ վիրահատական գործողութիւն կը կատարէ արագ և առանց ցաւ պատճառելու։
Մասնագիտական (մէքրուսքոպիք) զննութիւնք ամբողջեան տարերու մասին և անենցմէ զերծ մնալու միջոցներու կիրարկում։
Աւելորդ չէ ըսել թէ առաջին այցելութիւնը միշտ ձրի է։ 30—13

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ !!!
ՅԱՆԳԱՐԱՆ
ՆՈՅՆԱՏԱՑՈ ԵՒ ՆՈՅՆԱՏԱՑՈՂ ԲԱՆԵՐՈՒ
յօրինեց՝ Պ. Խ. ԹԷՊԷՃԵԱՆ
Ձոր հաւաքածոյ մը աւելի քան 4000 յանգաւոր բառերու։

Մեծ դիւրութիւն ոտանաւոր չգիտցող փափաքողներու։

Ցանգարանը օգտակար և պիտանի է ոչ միայն ամէն անոնց՝ որ գիտեն ոտանաւոր չնել, այլ նաև անոնց՝ որ մինչեւ ցարդ բնաւ չեն զբաղած, որոնք, անգամ մը յանգարանը աչքէ անցնելով պիտի կրնան ճոխ և վայելուչ ոտանաւոր մը չնել ամենամեծ դիւրութեամբ։

Շնորհաւորական ուղերձներ ոտանաւորի ձեւով գրել փափաքողներու միակ առաջնորդը։

Անհրաժեշտ ամէն դպրոցականի։

Լաւագոյն ժամանցը ձմռան երեկոներուն համար։ Լաւագոյն գիրքը Կանդիի նուէրի համար։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով
ԳԻՆ 4 ԴԱՀԵԿԱՆ
11—25

ԶԿԱՆ ԻՒՂԵՐՈՒՆ ԱՄԵՆԱԲՆՏԻՐԸ

Անխարդախ ձկան իւղ գործածել ուզողներուն կը յանձնարարուի Գ.ԻՐԹԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂԸ որ կամաց կամաց կը վերահաստատէ այժմ՝ խիստ տարբեր հիւանդներուն և հիմնապէս կը բուժէ արեան ապականութենէն առաջ եկած հիւանդութիւնները, մազձաւորութիւնը, խոյլը (սրտանա), անարիւնութիւնը, աղոց երեսի և գլխու վէրքերը, հինցած ռումատիզմը, ծանր հարբուխը և տնոր հեռաւանքը եղող Թոքախտը, աղոց անդամներուն թուլութիւնը, ճղղծութիւնը, ասկորներուն ծռուութիւնը, մասնաւորապէս աղոց այժ տալու և սրիւնը մաքրելու միակ դարմանն է։

Գ.ԻՐԹԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂԸ միակ իւղն է զոր Բարիզի բժշկական Ակադեմին ընդունած ու յանձնարարած է հանրութեան վստահութեանը, կը ծախսի ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ. կեդրոնատեղին է Maison L. Frère, 19, rue Jacob, Paris, կեդրոնը չանելու համար Գ.ԻՐԹԻ անունը փնտռեցէք չիներուն վրայ։ Մանր հարբուխի և կուրծքի հիւանդութեանց դարմանումին համար Գ.ԻՐԹԻ ՔՐԷՕ-ԶՕԹՈՒ ԽԱՌՆ ԻՒՂԸ փնտռեցէք։
18—10

ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Գիտութիւնը այսօր ի՛նչքէ՛սքանչելի հրաշալիքներու ակնառու եղած է ձկան իւղ գործածող անձերու համար, ուստի կ'ուզէ՛ք ձեզ ալ թեան այս առաւելութիւններէն, խնդրեցէք մի՛մրայն Մ.ՕՐԻՆԱՑԻ ԶՈՒՏ ԶԿԱՆ ԻՒՂ։ Սակայն ցաւալի էլլար այս հրաշալի իւղը հրապարակ վրայ մեծ մասամբ երկրորդ տեսակէն գտնուելով, զրկուած է իր մէջ պարունակած ազդեցիկ յատկութիւններէն, և անոնք, փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու ձեզ, ընդհակառակը առաջացուցին խանգարելու մրայն կը ծառայեն։

Ուստի եթէ կ'ուզէք խմել զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, հաճեցէք

ԴԻՄԵԼ՝ ԽԱԶԻԿ ՖԷՆՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պազար, «պուղաչարտ»ին դէմ, թիւ 261

ուր պիտի գտնէք հոն ձեր ճաշակին և ձեր տարեկանին խիստ տարբերող և դիւրամարս առանց նոսի Նորվեկիոյ հանրածանօթ տան (Իպքեր-Մոլլեր) ֆապրիքայի ձկան իւղին առաջին տեսակը, որ այս տարի եւս մասնաւոր յանձնարարութեան մը համաձայն բերել տրուած ըլլալով կը ծախսի թէ՛ մանաւորապէս և թէ քաջալերանքով։

Սոյն ձկան իւղը ամէնէն դժուարամարս և ամէնէն փափկակազմ ստամոքսի համար իսկ խիստ տարբերող է, որ կրնայ խիստ դիւրութեամբ խմուիլ և կը բուժէ կուրծքի, մարմի, թսուերիքի, սրտանցի, քիչարիւնութիւն, ուժաթափութիւն, նիհարութիւն և առանց սման խմելու հիւանդութիւնները։ Ուստի ամէն անոնք, որոնք կը փափաքին խմել թէ՛ ամառ և թէ՛ ձմեռ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարան, գնելով պզտիկ քանակութիւն մը որով կրնան տեսնել հրաշալի արդիւնքը։

Հոս անգամ մը եւս կը կրկնենք թէ՝ Դեղարանս որ Պաս. Հասարակութեան շնորհիւ ներմ ընդունելութեան արժանացաւ իր ուղղիւ գործունէութեամբ, դեղերուն թարմութեամբ, դեղագիրներու ճշդապահ պատրաստութեամբ, գիներու չափաւորութեամբ և արտասանի խղճամիտ գործադրութեամբը միշտ գոհ ձգելով իր ազնիւ յանախորդները ու ասոնց ամէնուն կը մաղթենք գլխաւոր ազդրանքն ալ որ է ԱՌՂՂՈՒԹԻՒՆԸ։ Կը յուսանք որ Արգոյ յանախորդները ինչպէս ցարդ, յետ այսու ևս միշտ պիտի շարունակեն իրենց վստահութիւնը Դեղարանիս նկատմամբ, և փոխանակ հեռաւոր տեղեր դիմելու՝ պիտի այցելեն ուղղակի Դեղարանս, որ ամէն տեսակ դիւրութիւններ պիտի ընծայէ իրենց կատարելագործ գոհ թողնելու համար։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍԳԱՍ 50—27

Ο ԱՈՒՎՐԸ
Վ.ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
Ա.Ի. ԵՕՍԿԻՊԵՏՕՒ
194, Բերա Մեծ Փողոց 194

ԱՄԼԵՑ ՕՐ վերջին նորաձեւութենէ վաճառքներ կ'ստանանք ֆրանսական ու անգլիական առաջնակարգ գործարաններէ։

ՄԵՏԱՔԻԼ՝ պաւզի ս հագուստի համար կրնաներներ, ֆանթէզի թիւէր ու տեսակ տեսակ ֆանթէզի թաւիշներ։

ԱՄԵՆԱՃՈՒ հաւաքածոյ մը քօսթիւմի ու շրջազգեստի համար բուրդէն կերպասներու։ Վրանոցի համար քսաթօներ ու ֆանթէզի քառաքիով։

ԺԱՆԵԱԿ բուրդէն բամբակէն, ամէն տեսակ ձեռնոց, թաշկինակ, քաշքօռսէ, բոլէռօ, կնոյ ու աղջոյց գուլպայ. մտաքսէ ու բուրդէ միսօներ, օժիտի համար ճերմակեղէն ու ասեղնագործներ։

ԿԸ ՑԱՆԶՆԱՐԱՐԵՆՔ մեր վաճառատունը՝ Բերայի ինչպէս նաև շրջակայ վայրերու մեծայարգ տիկիններուն, մասնաւորաբար գիներու ժամանութեանը ու ծախսուած վաճառքներուն տոկունութեան ու վայելչաձեւութեանը համար։

Ձրի օրինակ և նմայ կը ղրկուի հեռաւոր տեղերու յանախորդաց 33

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՓԱԿՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ
20,000 ԱՍԿԻՒ
ԱՊՐԱՆՔ ՊԻՏԻ ԾԱԽՈՒԻ ԳՐԵԹԷ ՈԶԻՆՉ ԳԻՆՈՎ,
ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵՑԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ
Ղ.ԱԼԱԹԻԱ, ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ, Ա. ՅԱՐԿ, ԹԻՒ 16
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ
3/16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Կնոջ յատուկ քօսթիւմ, մաքէթ, մանթօ, աղջկանց համար մանթօներ և բաճկոններ, պլուզներ, շրջազգեստներ, տղոց համար հանդերձեղէններ, օժիտի ճերմակեղէններ, բուրդէ և բիրէէ ծածկոցներ, շարք և ֆիլիս, տարեց յատուկ շալիկներ և օձիքներ, սեղանի ծածկոցներ, քէթէն, մատամբոլ, ֆլանէլ, թաշկինակ, գուլպայ, սեղմիրան, փողկապներ, անձեռոցներ, ֆիլասներ, և ուրիշ ամէն տեսակ արդուզարդի և անական առարկաներ։

5000 կտոր կերպաս պիտի ծախսուի խիստ ազան եւ դիւրամատչելի գնով։ 25—15

ՏՕՔԹ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԱՊԵՏ—ԿՆՈՒԹԵԱՆՑԻ

Բարիզէ Մայրաքաղաքս վերադարձած ըլլալով՝ իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի Դեղարանիս մէջ, Թագսիմ մտա՝ թիւ 57, ամէն օր, ժամը (Ը.-Թ) 7-10։

Իսկ աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ։

Դեղարան Վ. ՔԷՕՄԻՐՃԵԱՆ
Բերա Մեծ փողոց Թագսիմի մտ՝ թիւ 57
30—14

Է. ՔԱԼԻՎՐՈՒՍԻ ԵՒ ԸՆԿ.
342 Բերա, Մեծ Փողոց 342
Վ.ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
Ե Ի
ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ.

Այս վաճառատունը՝ որ Կ. Պոլսոյ հայ-լայն դասակարգէն բաց համբաւ յանձնարարներ ունի, որոնք միշտ կը գտնուին վաճառքներուն ազնուութիւնն ու դերձակական աշխատութիւնները, այս անգամ յառաջդիմութեան նոր ճամբուս մէջ մտնել որոշած է, ամէն դասակարգի յանձնարարներ ունենալու նպատակաւ։

Ասոր համար, նախ և առաջ ընդարձակած է իր վաճառատունը, վարձելով իր յարակից «Պրէսս» գարէրը։ Առաջարկուածներն Վաճառատան պատրաստ տպրանքները ճոխացուցած է կերպասներու, և ամէն տեսակ կարի թրեւերու զանազան տեսակներով, զորս գտած է Պ. Ժ. Բարիվրուսը, Սերպայի մէջ ըրած իր վերջին ճամբորդութեան ատեն։ Սա որպէս զի այս վաճառական տպրանքներուս հայաւուած սղութիւնը մրանգամ ընդ միշտ վերնայ ամէնուն մտքէն, վաճառատունը զրկած է իր տպրանքներուն բոլոր գիները, ինչ որ ամէն օր կրնայ հաստատել վաճառատուն այցելելով։

Վաճառատան տօրինութիւնը վաճառման այս նոր դրութիւնը օրէցօրէ յառաջիկայ 5/18 Դեկտ. երկուշաբթիէն սկսեալ տպրանքներու ճոխ ցուցադրում մը պիտի ընէ բացարձակապէս զարդեալ գիներով։ Այս ցուցադրումը մրայն 15 օրուան համար է, այնպէս որ կը հրաւիրենք մեր սիրելի ընթերցուհիները օգտուիլ այս առիթէն։ 8—10

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹԸ

Մայրական կաթն ալ գտնուեցաւ վերջապէս։ Ցայտնի է որ նորմանական կաթը զուխցերիականէն խիստ ընտիր և անդարար է։ Ֆրանսական Ըռուսօ ս'էրմոն (Ս. և Ս) Հնկերութիւնը Ֆոսֆատքէն և Նորմանական ամենապատուական կաթէն պոց համար ընտիր մասնիկ մը պատրաստած է ՖԱՐԷՆ ԼԱԹԹԷ ՖՐԱՆՍԷ անուամբ, որ մոր կաթին տեղը կը բռնէ բացարձակապէս։ ՖԱՐԷՆ ԼԱԹԹԷ ՖՐԱՆՍԷՆ խիստ անուշահամ է, մեծ խորժով կ'ուտեն պէպէքներն և քանի՛ ուտեն՝ ա՛ինչպէս կ'գիրնան ու կ'ուժգնանան։ Տղոց ու կիներու հիւանդութեան մասնագէտ բժիշկներ պէպէքներուն իրը ինուդ միակ Ֆարէն Լաթթէ Ֆրանսէն կը յանձնարարեն որ նիստ դիւրամարս է, տղոց ստամոքսը չի խանգարեր, փորկռութիւն չի պատճառեր, ասոնց ակռայ հանելն ու տաքի ելլելը կը դիւրացնէ ու կը փութացնէ և զանոնք կը պաշտպանէ տղոց յատուկ ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ։ Անանք որ իրենց որդի հասարներուն առողջութիւնը կը ցանկան և կը փափաքին ապագային հուժկու, առողջ և կորովի տեսնել իրենց զաւակները, անհրաժեշտ է որ ունենի նմանութենէ չխաբուին ու իրենց զաւակներուն իրը ինուդ միայն միայն և միայն ՖԱՐԷՆ ԼԱԹԹԷ ՖՐԱՆՍԷՆ և ուրիշներուն վրայ ալ այս մարդուն։ Կը ծախսուի ամէն մեծ նաթրավաճառներու, դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։

Մեծաքանակ գնումներու համար դիմել Պ.-է. Ծանոյեի վաճառատունը. Գ.Գալիթ Նուսուֆեան խան թիւ 23, 25։
29—50

Ա Մ Է Ն Տ Ե Ղ
ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆ
ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ 1909 Թ. ՏԱՐԻ
Բոլոր անունք որ երկար ապրիլ կ'ուզեն
Բոլոր անունք որ կը ձանձրանան
Բոլոր անունք որ խնդալ կ'ուզեն
Բոլոր մեծ հայրիկներն ու բոլոր մեծ մայրիկները
Բոլոր մեծերն ու բոլոր պզտիկները
ԱՄԷՆԲԸ,
ԱՄԷՆԲԸ ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ
ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
Որ ամեն տեղ կը գտնուի եւ նաեւ.
Նշան-Պապիկեան Դրատունը 7
ԳԻՆ 5 ԶՐՈՒՇ
ԳԱՐԱՆԱՑԻ ՀԱՅՐԱՐ Ե ԶԼՈՒՇ

ԿԱՐԵՒՈՐ

Ներկայիս կուգանք ծանուցանել թէ գնահատելով մեր Տօքթօր Ի. Խառխառուները ըրան արդիւնքը, զոր կրցաւ յառաջ բերել Գոմ աք Ֆիկի (Beaume de figues) գործածութեամբ ընտանեկան հրանդութեամբ տառապողները գարմանելով՝ գործակից բարձրագոյն գործածելով Գոմ աք Ֆիկի կարգած ինք Գ.Ինքը որ պատրաստ է դարմանել իրեն վստահողները ամէն օր մինչեւ կէս օր իր բնակարանը Իսլիւտար Սելամլզ և Զարգիլթի ու շաբաթ օրերը ժամը 7—8 կէս օրէ վերջ Պերա-բեան դեղարանը իր Կէտիկ Բաշա։ Ամենայն կասկածութեան մէջ գտնուողները ձրի։

Société de Bienfaisance mutuelle des femmes Jolliet. Ш. U. S. A.
Կանանց հիւանդութեանց Ամերիկեան Բարեգործական ընկերութիւն
Ներկայացուցիչ Ռ. Սալամանց
Կ. Պոլիս Ճիբրի խան 50—6

ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ԱՎԱՌԱՎԱՌԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Սգտրլեզ
Դրամագլ. աւելի քան 13,000,000
Տարեկան գանձում տ-
կոսէ և ապահովագիրներ 4,162,578
Ամբ. ապառավարական ընկերութիւն
հրդեհ դէմ եւ գոսեր վրայ
Որ այժմ ձուլուած է ԻՍՈՅԼ
ապահովագրական Ընկերութեան ճեռ

հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, —քարէշէն և փայտէշէն կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, տպրանքներ, եւն. եւն.։
Լանքաշիրը միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կողմանէ արագ և արդար կերպով կարգադրելու համար։
Իր դրամագլխին՝ 13,062,125 անգլ. ոսկի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։
ՑՆՈՐԵՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, թիւ 1՝ ՆՈՐԷ ՅՕՆ ՍՏՐԻՏ
ԼՈՆՏՈՆ, 28՝ ԼՕՄԲԱՐԴ ՍՏՐԻՏ
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՊՕՆՏ ՍԷՆԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.
Նո. 4 և 5 Բիւրլը թիւնէլ խան
Դեր-Գործակալ Էֆիրմէի
ՄԱԳՍՈՒՏ Ճ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ
Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։
50—47

Ի Լ Ա Ն

Սէլիմիյէսի, Հարէմ-Իսկէլէսինաէ նչաֆէն միւհէրէք օլան, Գէյլերպէյինաէ քէրէմէթէի Յովհաննէս աղանն մալի օլան Ֆրուն, սաթըլըք օլաւ, Թալիպ օլան Բարմաք-Գարաւա, Զէնճիրլի խան գարշըլըքտա Ֆրուն եւ նոյնա Զիվիճի Սարգիս աղայա միւրաճաաթ իթմէլի։

ՏԷՐ ՍԻ ՅՆՈՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ